

Vuosi *katsaus* 2012

Aalto-yliopisto
Kirjasto

Key facts

Aalto University Library

Established in 2010. The library was created from the merger of three university libraries: the Helsinki School of Economics Library, the Helsinki University of Technology Library and the University of Art and Design Library.

Aalto University

The combination of six schools opens up new possibilities for strong multi-disciplinary education and research in the fields of science, economics, and art and design. The University's ambitious goal is to be one of the leading institutions in the world in terms of research and education in its own specialized disciplines. At the University, there are 20 000 basic degree and graduate students as well as staff of 5 300 of which approx. 370 are professors. The number of alumni totals 80 000.

Statistical facts 2012

Library visits: 413 000

Registered active customers: 18 700
of which outside the Aalto community 7 400

Learning and research infrastructures:

- journals: 50 000
of which 99 % e-journals
- databases: 400
- printed books: 500 000
- e-books: 357 000

Local demand (loans):

- 112 000 loans

Aalto-suora -orders:

- about 140/month since September 2012

E-resources -usage:

- journals - viewed documents 2,09 M
2011: 1,85 M
- e-books - viewed documents 909 000
2011: 875 000

Publication analysis for HR Tenure Track:

- 1 500 commissions, most of which
ISI WoS+Scopus+Google Scholar -searches
2011: 600

Research follow-up services:

- 36 000 new references
(databases and information channels)

Library organized training
(courses and tutorials supporting):

- teaching hours: 720
2011: 600
- number of participants: 3 600
2011: 3 800

Operating costs: 9,9 M€

2011: 9,4 M€

Staff: 87

Sisällysluettelo

Key facts	2
Hyvät asiakkaamme	4
Kirjasto rajattomana oppimiskeskuksena	5
Kirjaston vuosi 2012 – keskellä muutoksia ja palveluverkoston rakentamista	6
Aaltodoc – Aalto-yliopiston julkaisuarkisto	11
ACRIS tuo yhteisen tutkimustietojärjestelmän Aalto-yliopistolle	14
Yliopiston ei-tekstuaaliset aineistot talteen: kuva- ja mediatietokantahanke haasteiden edessä	15
Yhden luukun Aalto-suora -palvelu kehittyy	17
Aineistohankintoihin voi vaikuttaa monella tavalla	18
Kirjastokartta näyttää kirjan sijainnin	20
Käytännön kansainvälisyys työn keskipisteessä: Kirsi Heino	21
Kansainvälisyys kosketti	24
“Jotain kirjastoa” - vuosi tietoasiantuntijana	27
E-aineistojen linkitys oppimateriaaleiksi verkkoon	29
Varattavissa henkilökohtaista tiedonhaun opastusta	30
Apua tutkimusaiheen hahmottamiseen	31
Mursut rantautuivat kirjastoon	32
Harjoittelijana oman koulun kirjastossa: paljon muutakin kuin kirjojen lainausta	34
Aallon infotapahtumissa mukana	36
Palvelu-urajärjestelmä kirjastoon	37
Asiakaspalvelukokemus näkyi kirjaston tuloksissa: yliopiston palvelukysely 2012	40

Verkossa:
http://lib.aalto.fi/fi/current/annual_report/
Julkaisija:
Aalto-yliopiston kirjasto
<http://lib.aalto.fi>

Toimittaja:
Jaana Marvia
Ulkoasu ja valokuvat:
Heikki Juutilainen

Hyvät asiakkaamme,

Aalto-yliopiston kirjastolla on palvelujen kehittämiseen paras mahdollinen asiakaskunta: innostunut ja uutta luova opiskelija-, opettaja- ja tutkijayhteisö. Monikanavaisessa palveluympäristössämme kysyntätekijät ja käyttäjäroolit ovat suuressa murroksessa. Sähköisesti kirjasto on kaikkialla.

Nuori opettajakuntamme kuuluu ensimmäiseen ns. pelisukupolveen ja sosiaalisessa mediassa kouliintuneet, 1990-luvulla syntyneet Z-polven opiskelijamme ovat tottuneet jatkuvaan, nopeaan ja monisuuntaiseen toimintaan, jonka arvoina korostuvat avoimuus, läpinäkyvyys ja vastuullisuus. Kirjastopalvelut kilpailevat muiden palvelujen kanssa asiakkaiden ajasta. Käyttäjäkenttämme hajaantuu, käyttäjien roolit ovat moninaiset ja he toimivat eri palvelukanavissa eri tavoin. Oppiminen ei tapahdu vain luentosaleissa vaan yhtä lailla epävirallisissa kohtaamisissa. Asiakkaamme ovat kansainvälisen yliopistoyhteisön jäseniä, tarvitsemme niin ollen 24/7-periaatteella toimivia vuorovaikutteisia tiloja, joissa opiskelijat ja tutkimusryhmät voivat työskennellä aikavyöhykkeistä riippumatta. Tunnetta toimintaympäristömme muutoksia, mutta kysymyksiä on paljon. Miten voisimme kehittää kirjastotiloja niin, että ne parhaalla mahdollisella tavalla palvelisivat Aalto-yhteisön tarpeita? Miten tukisimme oppimiskeskistä kulttuuria? Tarvitseeko kirjasto seiniä? Minkälainen on elävä oppimiskeskus?

Olemme etsineet vastauksia näihin kysymyksiin käytännön kautta innostavassa yhteistyössä opiskelijoiden ja muiden käyttäjien kanssa rakentamalla kokeilevia, uudenlaisia ja vapaamuotoisia Hub-oppimisympäristöjä ensin Töölön kampuskirjastoon 2011 ja myöhemmin 2012 Otaniemen Kemian tekniikan korkeakoulun Materiaalitekniikan ja Perustieteiden korkeakoulun Tietotekniikan kirjastotiloihin. Prosessi on opettanut käyttäjälähtöisen suunnittelun voiman. Olemme oppineet, että kirjastotila on kohtaamis- ja työskentelypaikka, joka parhaimmillaan tukee ja kannustaa opiskelua, luovaa yhdessäoloa ja ajattelua. Olemme oppineet, että tilasuunnittelussa tarvitaan erilaisia ympäristöjä ja äänimaisemia: hiljaisia tiloja, ajattelun, rentoutumisen, lukemisen, tekemisen ja kirjoittamisen tiloja, porisevia tiloja, yhdessäolon tiloja, ryhmätyö-, kahvila-, näyttely- ja säilytystiloja ja myös pop-up -tiloja. Joustavuus ja muunneltavuus kuuluvat suunnittelun avainsanoihin. Olemme oivaltaneet, että voimme linkittää sähköisesti kirjaston palveluja muuttuviin ympäristöihin ja samalla luoda uudenlaisia, tarvelähtöisiä ja räätälöidympiä palvelukonsepteja. Tutut asiantuntijamme vastaavat näidenkin palvelujen sujumisesta.

Saimme vuoden 2012 asiakastytyväisyyskyselyissä hyvää ja rakentavaa palautetta. Pidämme sen mielessämme, kun yhdessä asiakkaidemme kanssa lähdemme suunnittelemaan yliopiston uutta oppimiskeskusta Alvar Aallon kauniiseen Otaniemen kirjastorakennukseen. Tervetuloa mukaan!

Eeva-Liisa Lehtonen
Ylikirjastonhoitaja

Kirjasto rajattomana oppimiskeskuksena

Aalto-yliopistolla on kunnianhimoinen tavoite muuttaa maailmaa ja rakentaa parempaa tulevaisuutta. Tämä edellyttää toimintamallien radikaalia uudistamista sekä opetuksen ja oppimisen uudelleen ajattelua. Kandidaatin ja maisterin tutkintojen opetussuunnitelmien muutos ei riitä, tärkeintä on suunnitelmien toimenpiano ja siinä myös riskien ottaminen. Näin voimme löytää tuoreita ja innostavia lähestymis- ja toimintatapoja.

Keskeinen kysymys on, miten rakennamme ja kehitämme asioita niin, että se ei merkitse aina lisäämistä, luomista jo olemassa olevan rinnalle, tuottamalla aina vaan lisää. Oleellisen näkeminen ja siihen keskittyminen on erinomaisen tärkeää ja vaativaa Aalto-yliopistossa. Arjesamme, jossa ideoita, aloitteita ja haasteita tulee monelta suunnalta ja asioiden toivotaan olevan valmiita mieluiten tänään, mutta vähintäänkin huomenna.

Aalto-yliopiston kirjastolla on mahdollisuus ottaa keskeinen rooli Aallon uuden oppimiskulttuurin mahdollistaja. Kirjasto on tärkeä osa yliopistoyhteisön palvelua, joka laajentaa oppimisympäristön käsitteen koskemaan kaikkia tiloja. Kirjasto on kaikkialla läsnä oleva oppimiskeskus, joka ei rajoitu fyysisesti tiettyyn tilaan, vaan levittäytyy eri toimintamuodoissa sinne missä asiakkaat, erityisesti opiskelijat ovat. Autamme opiskelijoita oppimaan paremmin ja yhdessä, ja tuemme avoimen oppimis- ja opetuskulttuurin rakentumista Aaltoon.

Tuleva kandiopetuskeskus, ARTS:n uudisrakennus ja kampuksen keskelle avautuva metroasema sekä kirjasto oppimiskeskuksena muodostavat yhdessä huikean opiskelijaelämää ja yliopistotoimintaa sykkivän kokonaisuuden. Vetovoimaiset oppimisympäristöt houkuttelevat opiskelijoita, opettajia ja henkilökuntaa kohtaamaan, ja oppimaan myös ennen näkemättömillä tavoilla. Sen myötä luodaan Aallon uutta toiminta- ja oppimiskulttuuria.

Martti Raevaara
Akateemisten asioiden (opetus) vararehtori

Kirjaston vuosi 2012 - keskellä muutoksia ja palveluverkoston rakentamista

Aalto-yliopiston strategiassa oppimiskeskuksen kehittäminen

Aalto-yliopiston strategiassa on linjattu tieto- ja kirjastopalvelutilojen tavoitteeksi oppimiskeskustyyppinen, toimintaa kuhiseva tila, jossa tutkijat, opiskelijat, yritykset ja suuri yleisö kohtaavat tutkimuksen, taiteen ja koulutuksen merkeissä. Kirjaston rooli osana oppimisympäristöä ja -yhteisöä kasvaa: oppimiskeskeistä kulttuuria tuetaan opiskelijoille annettavalla koulutuksella, paikallisella ja verkkoaineistotarjonnalla sekä tilaratkaisuilla.

”Aalto University Library is part of the Aalto Learning Centre Otaniemi 2015 umbrella concept of multichannel services, infrastructures and spaces enhancing learning. The Learning Centre is a portfolio of solutions developed by a continuous and iterative process by students, teachers and researchers.”

Korvenmaan suunnitteluryhmä 2012, E-L Lehtonen

Oppimiskeskusta sekä koko oppimistilojen verkostoa kehitetään kirjaston näkemyksen mukaan asiakasvetoisesti. Työtä tehdään yhdessä käyttäjien - opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden kanssa - ja siinä tarvitaan monia yhteistyökumppaneita ja kanssasunnittelijoita kuten korkeakouluja, laitoksia ja yliopiston palveluyksiköitä. Tulevaisuuden tiloja hahmotetaan monista eri näkökulmista: käyttötarkoituksista tunnelmaan, kysynnästä ja asiakkuuksista palveluratkaisuihin ja äänimaisemaan.

Tilojen käyttötarkoitusten uudistamiseen ja uusien tilojen luomiseen kuuluu Aalto-yliopistossa olennaisena osana Otaniemen kampuksen rakennusten peruskorjaaminen, arkkitehtuuri ja kampusuunnittelu. Vuonna 2012 remontoitiin Otakaari 1:n tiloja, jonne tullaan sijoittamaan kandidaattitason koulutuksen opetustiloja ja oppimisympäristöjä, myös kirjaston yksiköitä.

Suunnittelua monella rintamalla

Vuoden 2012 aikana toimi mm. seuraavia työryhmiä ja kokoonpanoja kirjaston oppimistilojen suunnittelussa:

- ARTS-kirjaston tilasuunnitteluryhmä (Taide-, muotoilu- ja arkkitehtuurikirjasto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Otaniemi)
- Kauppakorkeakoulun suunnitteluryhmä (kandiopetuksen tilasuunnittelu)
- ”sparrausryhmä” asiakkaiden edustajista ja kirjaston johtoryhmästä
- Learning Hubien suunnitteluryhmät
- Designing Services -kurssi (s. 7)
- Kauppatieteiden kesäharjoittelijoiden harjoitus Töölön tutkimuskirjastosta

Suunnittelussa on hyödynnetty ja tullaan jatkossakin käyttämään hyödyksi erilaisia kirjaston ja Aalto-yliopiston asiakaskyselyitä.

Oppimiskeskus on?

Toimintavuoden aikana useissa eri yhteyksissä maalattiin kuvaa siitä, miltä Aalto-yliopiston oppimiskeskus verkostoinen tulee näyttämään, tuntuun, vaikuttamaan, miten se koetaan ja aistitaan. Näistä ideointituokioista ja asiakaskyselyistä saatiin kokoon esimerkiksi oheisenkaltaisia adjektiiveja, joiden toivotaan kuvaavan yliopiston kutsuvia oppimisympäristöjä.

OPPIMISKESKUS – HUB – KIRJASTO

on aktiivinen, avara, avoin, dynaaminen, ekologinen, elämysellinen, elävä, esteettinen, esteetön, houkutteleva, innostava, kodikas, kokeileva, käyttäjälähtöinen, lämmin, raikas, rauhallinen, rento, uutta luova, valoisa, vapaamuotoinen, vuorovaikutteinen, värikäs, yllätyksellinen – ja paljon, paljon muuta.

Designing Services – opiskelijat kirjastosuunnittelijoina

Opiskelijat osallistuivat monin tavoin suoraan tai välillisemmin kirjaston ja Hubien suunnittelutyöhön vuoden 2012 aikana. Heidän ajatuksiaan toivat erityisesti esille Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa tehdyt kolme ryhmätyötä.

Professori Tuuli Mattelmäen vetämän palvelumuotoilun kurssin (Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, muotoilun laitos, teollinen muotoilu MA-koulutusohjelma) tehtävät koostuivat vuonna 2012 ”kirjastopalvelujen muotoilusta ihmisille ihmisten kanssa”. Kurssilaisista kaksi ryhmää keskittyi suunnittelussa Otaniemen oppimiskeskukseen, yksi Töölön tutkijakirjastoon Kauppakorkeakoululle ja kaksi muuta Helsingin kaupungin kirjastoihin. Lopputyöt esiteltiin Kiasmassa 24.10.12.

Kurssityöt muutoksen ja käyttäjien tarpeiden heijastajina

Opiskelijatyöt olivat monivaiheisia ja ne sisälsivät kyselyitä, keskustelua, selvityksiä, työpajoja, ideointia ja osallistumista, design peliä ym. ja tietenkin suunnitelmien visualisointia. Näiden kolmen suunnitelman loppuyhteenvedot olivat keskenään erilaisia, silti samoja elementtejä ja näkökulmia sisältäviä.

Tietotekniikan Hub
Greenhouse -
osa oppimiskeskuksen
verkostoa

Töissä oli vaihtelevasti tuotu esille erilaisten oppimistapojen huomioiminen, tilojen muuntuvuuden vaatimus, kirjastotyön muuttuminen, yhteistyö kirjaston ja opiskelijoiden välillä sekä opiskelija tilan/Otaniemen oppimiskeskuksen/Töölön tutkijakirjaston käyttäjänä, suunnittelijana ja jopa ylläpitäjänä. Yksi ryhmä ehdotti oppimispelin ”the learning game” käyttöä, toinen ryhmä designerin ja markkinointiasiantuntijan käyttämistä suunnittelun voimakaksikkona. Kirjaston (oppimiskeskuksen) tilojen ja palvelujen kehittäminen nähtiin myös jatkuvana ja alati uusiutuvana prosessina aivan kuten Aallon johdossakin.

”A learning center that is made and run together with librarians and students answer true needs, motivates, engages people and is more precious to everyone.”

Ryhmä 3, Final presentation

Kirjaston työntekijät kommentoivat opiskelijavuorovaikutusta

Yhteistyö opiskelijoiden kanssa Designing Services -kurssin merkeissä laittoi osallistuvat kirjaston työntekijät myönteisellä tavalla mielteliäiksi. Opiskelijat kertoivat suoraan mielipiteistään ja kävivät mielellään keskustelua kirjaston edustajien kanssa kurssitöiden merkeissä. Seuraavassa poimintoja kirjaston työntekijöiltä, jotka olivat mukana tässä dialogissa.

Mitä opiskelijavuorovaikutuksesta voi oppia?

Keskustelut opiskelijoiden kanssa avaavat paremmin asioita kuin eri kyselyiden tuottamat vastaukset. Workshopit opiskelijoiden kanssa olivat parasta antia, yhdessä tekemisen fiilis tarttui kaikkiin. He kuuntelevat mielellään henkilökunnan näkemyksiä. Vastaavanlaisia yhteistyökuvioita kannattaa hyödyntää myös tulevaisuudessa. **SN**

Opiskelijoiden ”konsulttipalveluiden” käyttäminen kampussuunnittelun kaltaisissa projekteis-

sa on erittäin kannatettavaa. He ovat paikalliskäytön suurin asiakasryhmä ja tuntevat tämän hetken opiskelijaelämän tavat ja sen tuottamat tarpeet. Keskustelujen perusteella on kysyttävää, että onko kirjasto enää niin tärkeä osa opiskelijan elämää kuin se aikaisemmin on ollut? **MR**

Käyttäjien apu kirjaston palveluiden ja tilojen suunnittelussa on suotavaa. **RM**

Miten me kirjastossa voisimme vastata muutokseen?

Asiakaspalveluhenkilöstöltä vaaditaan ennen kaikkea positiivista ja ennakkoluulotonta heittäytymistä eri tilanteisiin. **SN**

Kirjaston ja henkilökunnan on oltava helposti lähestyttävää, ei virallista. **RM**

Voimme kirjaston puolesta varmasti tarjota opiskelijoille paljon sellaista, jota he tarvitsivat mutta eivät huomaa kysyä. Tämän kuilun umpeen kurominen esimerkiksi yhden ryhmän ehdottaman pelin kaltaisilla keinoilla on kokeilemisen arvoista. **MR**

RM = Risto Maijala, SN = Saija Nieminen, MR = Matti Raatikainen

Hubien verkosto laajeni vauhdikkaasti

Kokeellisia opiskeluun ja muuhun yliopiston toimintaan tarkoitettuja tiloja, Learning Hub -tiloja, päästiin Aalto-yliopistossa toden teolla toteuttamaan vuoden 2012 aikana.

Ensimmäinen Aalto Hub rakennettiin Töölön kampuskirjastoon vuonna 2011. Tämä prototyyppi purettiin ja uusia Hubeja ryhdyttiin pystyttämään Otaniemen kampukselle. Vuoden 2012 aikana valmistui Sundeck Insinööritieteiden korkeakoulussa Konetekniikan talossa (4.10.12), Pikkuhuonetta (myöhemmin Hideout Hub) Otaniemen kampuskirjastossa ryhdyttiin sisustamaan vuoden 2012 loppupuolella ja Living Room (5.12.12) avasi ovensa Kemian tekniikan korkeakoulun materiaalitekniikan laitoksella. Näistä jokainen on konseptiltään ja tiloiltaan erilainen viihtyisä monitoimitila. Kokeellisten Learning Hubien rakentamisesta saadaan kokemuksia ja ideoita tulevaisuuden varalle. Hubit ovat osa Aalto-yliopiston oppimisen tilojen verkostoa ja yhteisöjä sekä kampussuunnittelua.

Hubien asiakkaille sähköisiä kirjaston palveluita

Aalto-yliopiston kirjasto on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa uusia Learning Hubeja yhteistyössä korkeakoulujen ja laitosten kanssa. **Living Room** (Materiaalitekniikan laitos) ja **Greenhouse** (Tietotekniikan talo, avattu 11.3.13) ovat laitosten tiloihin niiden kirjastojen yhteyteen rakennettuja Hubeja. Tilasuunnittelun myötä näiden kirjastojen vanhoja toimintoja on järjestetty uudelleen ja kokoelmia on karsittu. Suunnitteluun ovat vahvan panoksensa antaneet myös opiskelijat, jotka ovat ideoineet sekä olleet mukana rakentamassa erityisesti Greenhousea.

Learning Hubeissa olevat vanhat painetut kokoelmat on käyty läpi yhdessä laitosten edustajien kanssa ja vähän käytetty aineisto on siirretty muualle. Osa aineistosta säilytetään Otaniemen kampuskirjastossa, valtaosa on siirretty Kuopion Varastokirjastoon. Kaikki aineisto tarjotaan edelleen Aalto-yliopiston tutkijoiden käyttöön Aalto-suora -palvelun avulla (s. 17).

Hub-tilojen rakentamisen ohella kirjastopalveluiden tarjonta ja markkinointi uudistetaan asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Pääasialliselle käyttäjäkunnalle räätälöidään esim. kirjaston e-resursseista wiki-sivustoja, joihin he pääsevät QR-koodeilla tehtyjen linkitysten avulla. Samalla tekniikalla tarjotaan asiakkaiden käyttöön myös muita kirjaston uusia palveluita, kuten Tilaa tiedonhaun opastusta, Kysy tietoasiantuntijalta.

Keväällä 2013 palveluiden kehittämistä jatketaan yhdessä Mediatekniikan laitoksen kanssa projektilla, jossa asiakkaille järjestetään etäyhteys Hubien ja Otaniemen kampuskirjaston välille. Yhteyden avulla kirjaston henkilökunta on jatkuvasti tavoitettavissa ja asiakas saa saman tien vastauksen kysymyksiinsä.

Learning Hubien toteuttaminen tarjoaa kirjastolle hyvän mahdollisuuden hankkia kokemuksia oppimiskeskuksen (Learning Center) suunnitteluun. **Risto Maijala**

Designerin luova panos on keskeinen

Valeria Gryada on ollut yksi avainhenkilöistä Hubien luomisessa ensimmäisestä Töölön Aalto Hubista lähtien. Hän teki aihepiiristä taiteen maisterin opinnäytteensä, joka oli esillä MoA-näyttelyssä 2012 (Masters of Aalto), ja vei ideoita Shanghaihin asti Radical Design Week -tapahtumaan loka-marraskuun vaihteessa 2012. Gryada kutsuttiin määräaikaiseksi suunnittelijaksi kehittämään Otaniemen oppimiskeskushanketta ja sen verkostopilotointia erilaisina Aalto-Hub -konsepteina vuodeksi 2013.

Seuraavassa osuudessa valotetaan sitä, miten Valeria Gryada kommentoi elokuussa 2012 Otaniemeen Otakaari 1:een myöhemmin sijoitettavaa kauppatieteilijöiden Hub-kandikirjaston suunnitelmia.

Living Room

Some thoughts at the end of August 2012 about Otakaari 1 Econ Hub -kandikirjasto -plans

My overall suggestion is to make the library space a large lounge filled with sofas, arm-chairs, beanbags and carpets. As for the “meeting tables”, perhaps even skip them all together. This will differentiate the library from the rest of the building and naturally attract the people to come there. Books and journals can be placed there as accessible as they would be in a living room. Sitting on the floor should be allowed and facilitated through difference in floor height. The surfaces should be soft, tactile rich and colorful.

The building is full of lecture halls, meeting rooms, group work rooms and desks for individual study. What is missing is a “Living Room” – a space where people could come to rest and interact informally. That is my main suggestion for the library. “Living Room” could also become the new library identity.

I would divide the space into 3: Individual, Transitional and Social, and do it diagonally. Then a visitor will be able to experience all three states when passing through. Transition space can combine the two, and be the area to locate bookshelves and an Information Specialist if needed.

Another shortcoming I immediately noticed is a lack of kitchens. Where are the students and staff going to have their coffee and snacks? That is also what students really want to have as I’ve gathered from many discussions with them. Kitchens add to the social aspect of the space as well – that’s where people meet in informal setting.

As for the computer access, it could be interesting to have tablets available in the space instead of regular computers (the building seems to be full of those as well).

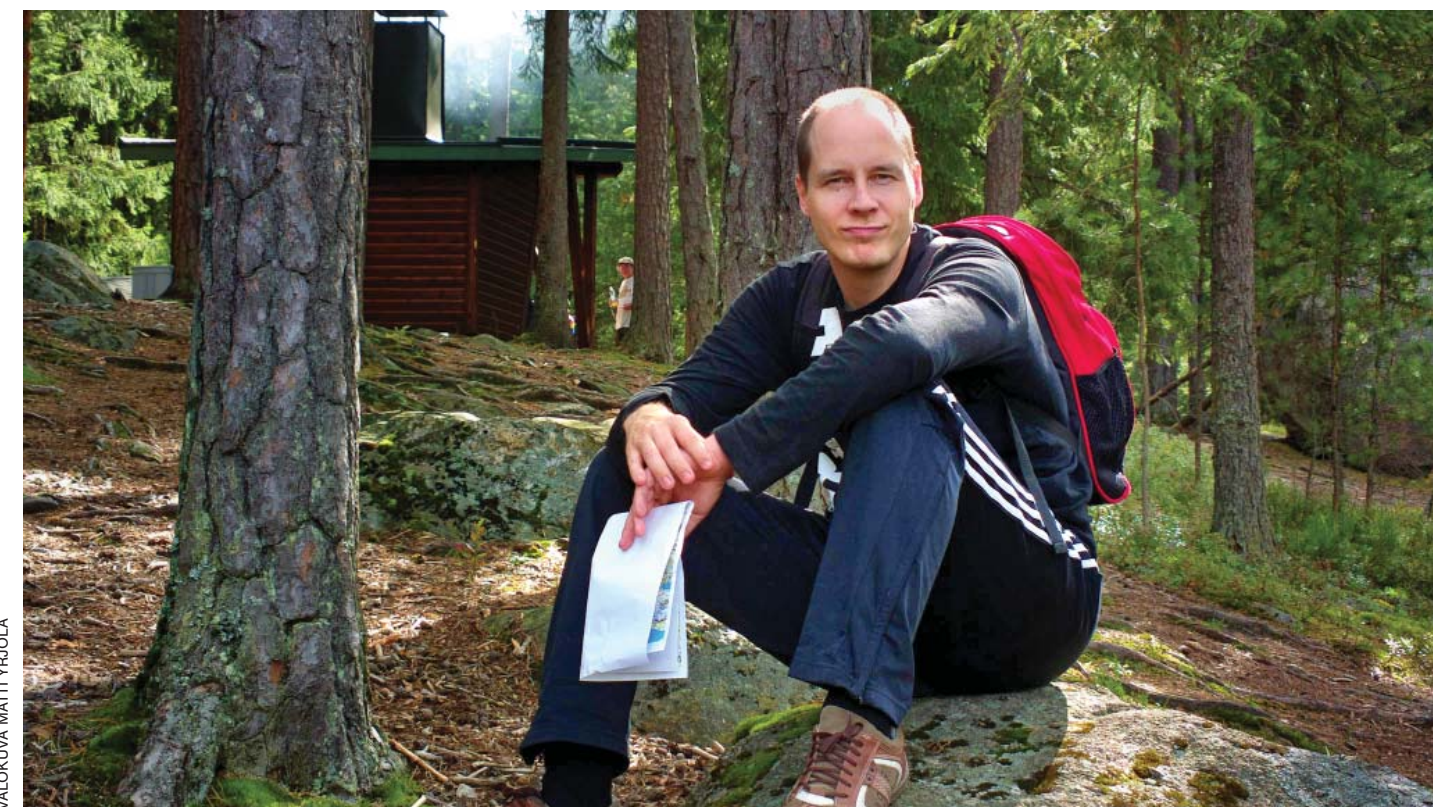

Aaltodoc – Aalto-yliopiston julkaisuarkisto

Aaltodoc on kesäkuussa 2012 julkistettu Aalto-yliopiston kokotekstijulkaisujen julkaisuarkisto (engl. institutional repository). Sen tarkoituksena on lisätä Aalto-yliopistossa tuotettujen julkaisujen näkyvyyttä, käyttöä ja vaikuttavuutta. Julkaisuarkistoon tallennetaan yliopiston henkilökunnan tuottamia erilaisia tieteellisiä julkaisuja, niiden tietoja ja kokotekstejä. Toisin sanoen Aaltodocista löytyy aaltolaisten pdf-muotoisia elektronisia julkaisuja.

AALTODOC

<https://aaltodoc.aalto.fi>

VALOKUVA MATTI YRJÖLÄ

Järjestelmäasiantuntija Jouni Nevalainen kertoo haastattelussa Aaltodocista seuraavaa.

Miksi Aaltodoc on perustettu? Ajatus lähti liikkeelle edellä kerrotuista tavoitteista ja siitä, että vanhat yliopiston julkaisuja ja niiden kokotekstejä sisältävät järjestelmät eivät olisi skaalautuneet näiden kaikkien julkaisujen ja niiden tietojen hallinnoimiseen.

Mitä julkaisuarkistoon tallennetaan? Aaltodocissa on tällä hetkellä lähinnä opinnäytetöitä (väitöskirjoja, maisterinvaiheen opinnäytetöitä ja kandidaattintutkielmia) sekä Aalto-yliopiston omien sarjojen julkaisuja. Tietueista 95 %:ssa on saatavilla julkaisun kokoteksti, ja ne ovat pääosin verkossa vapaasti saatavilla. Esimerkiksi tieteellisten lehtiartikkelien rinnakkaistallentamista ei ole vielä aloitettu (vuonna 2012).

Tavoite on, että pitkällä tähtäimellä kaikki mahdolliset Aallon Open Access -kokoteksti-julkaisut tallennetaan Aaltodociin ja että myös tutkijat itse tallentaisivat niitä. Yhtenäisiä Aalto-yliopiston käytäntöjä ja linjauksia erityisesti rinnakkaistallentamisen osalta odotetaan.

Miten tiedot Aaltodociin saadaan? Julkaisuarkistoon on toistaiseksi tuotu ja tuodaan jatkossakin julkaisuja muista järjestelmistä konversio-ohjelmilla ja rakennettujen siirtorajapintojen kautta.

Millaista ohjelmistoa julkaisuarkistossa käytetään? Avoimen lähdekoodin DSpace-ohjelmistoa, mikä valittiin siksi, että se on käytetyin tällainen ohjelmisto maailmalla ja Suomen yliopistoissa siitä on jo paljon kokemusta. Vuonna 2013 ohjelmisto päivitetään versioon, joka parantaa mm. hakutoimintoja.

Perusohjelmistoon on tehty vain pieniä muutoksia. Siihen on rakennettu omia konversio-ohjelmia ja siirtorajapintoja. Lisäksi tallennusprosessi on rakennettu itse DSpaceen ”ulkopuolelle”.

DSpace ei sinänsä rajoita julkaisun formaattia pdf-tiedostoihin, vaan periaatteessa voisimme tarjota mahdollisuuksia tallentaa muitakin formaatteja, videoita jne. Jos tuo olisi mahdollista, pitäisi kokonaisuuden silti olla hallittavissa. Mukaan ei jatkossakaan oteta esimerkiksi www-sivuja. Erilaiset verkon hakukoneet ja -palvelut pääsevät haravoimaan DSpaceen sisältöjä OAI-PMH rajapinnan*, ja hakukoneita varten tuotettujen sivukarttojen (sitemaps) avulla. Esimerkiksi Google Scholar on haravoinut Aaltodocin indekseihinsä, joten arkistoon tallennetut julkaisut löytyvät senkin kautta.

Miten arkistoa voi hyödyntää yliopisto, tutkija, suuri yleisö? Aaltodoc on tiedonhankinnan ja -haun kannalta se yksi paikka, josta Aallon kokotekstijulkaisut löytyvät. Julkaisut löytyvät sieltä paremmin kuin muista järjestelmistä kehittyneiden indeksointi- ja hakutoimintojen ansiosta. DSpace-ohjelmisto esimerkiksi indeksoi haettavaksi kokotekstijulkaisun sisältöistä 10 000 ensimmäistä merkkiä.

Onko jatkossa näin vain yksi paikka, jossa Aalto-yliopiston e-julkaisut ovat? Tämä on tavoitteena. ”Julkaisujärjestelmiä” tulee joka tapauksessa olemaan useita jatkossakin (eThesis, eAge, julkaisualusta), mikä on kuitenkin tiedonhakijalle merkityksentöntä.

Miten Aaltodocissa oleviin julkaisuihin viitataan? Kaikki Aaltodociin laitettavat julkaisut saavat URN:n, jota kannattaa käyttää näihin e-julkaisuihin viitattaessa. URN on esimerkiksi väitöskirjalla ISBN-pohjainen: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-NNNN-N>.

URN-tunnus on verkkojulkaisun ainutkertainen ja pysyvä tunniste. Dokumentille annettu URN-tunnus ei muutu, jos julkaisun identiteetti ja nimi pysyvät samana. Kansalliskirjasto <http://www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuala/urn.html>

* Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting

NEUVOJA, PALAUTTEET

aaltodoc-help@aalto.fi

Käytetäänkö Aaltodocissa avainsanoja, miten julkaisun aiheet tuodaan esille? Julkaisuarkistossa on käytetty kevyttä TKK:n aikaista aiheuokitusta täydennettynä taloustieteillä ja taiteiden aihepiireillä. Jokaisessa julkaisussa ei ole aiheuokitusta, mutta avainsanat niissä on.

Tekijät ja toteuttajat kirjastossa, onko muita mukana? Kokonaisvastuu Aaltodocin kehittamisestä ja ylläpidosta on kirjastolla eli minulla ja Antti Nuoreva on muokannut liittymän ulkoasua. Aallon IT-palvelut on tarjonnut käyttöön virtuaalipalvelimen. Yhteistyötä on tehty eri tahojen ja henkilöiden kanssa erityisesti muiden järjestelmien puitteissa.

Tilastoja 2012

aikavälillä kesäkuu-joulukuu

- Käyntejä arkistossa: 48 000
- Kokotekstilatauksia: 200 000
- Julkaisuja vuoden 2012 lopussa: 6 300
- Arkistossa käydään: n. 400 kertaa päivän aikana.

Etusivu » Kokoelmat

Tervetuloa käyttämään Aalto-yliopiston julkaisuarkistoa. Julkaisuarkiston tarkoituksena on lisätä Aalto-yliopistossa tuotettujen julkaisujen näkyvyyttä, käyttöä ja vaikuttavuutta tarjoamalla julkaisuja yliopiston oman julkaisuarkiston kautta. Julkaisuarkistoon tallennetaan opinnäytteitä, artikkeleita, konferenssijulkaisuja ja muuta korkeakoulujen tuottamaa tutkimusaineistoa. Aloita selaamalla kokoelmia tai hakemalla oikean laidan hakulaatikosta.

Kokoelmat

Selaa kokoelmia:

- [1a Kandidaatintyöt / Bachelor's theses](#) [3755]
- [1b Maisterivaiheen opinnäytetyöt / Master's theses](#) [2225]
- [1c Lisensiaatintyöt / Licentiate theses](#) [35]
- [1d Väitöskirjat / Dissertations](#) [1679]
- [1e Final projects](#) [10]
- [1f Harjoitus- ja seminaarityöt / Seminar reports](#) [9]
- [2 Kokoomateokset / Compiled works](#) [37]
- [3 Raportit / Reports](#) [246]
- [4 Oppimateriaalit / Study materials](#) [1]
- [6 Työpaperit / Working papers](#) [1]
- [7 Artikkelit / Articles](#) [3]
- [8 Vuosikertomukset / Annual reports](#) [12]

© Aalto-yliopiston kirjasto

Sivusta vastaa: Aalto-yliopiston kirjasto | Palvelun rekisteriseloste

[RSS](#) [Ohjeet](#) [Aiheluokitus](#)

Aaltodoc - näkymä 22.4.2013

AIHELUOKITUS

https://aaltodoc.aalto.fi/doc_public/subjects/

Aaltodoc

Kirjaudu

[In English](#)

Hae arkistosta

Hae

Tarkennettu haku

Selaa viitteitä

Koko aineisto

Kokoelmat
Julkaisuajat
Tekijät
Nimekkeet
Aiheet
Avainsanat
Laitokset

Omat tiedot

Kirjaudu sisään

Admin: [aaltodoc-help\(at\)aalto.fi](mailto:aaltodoc-help(at)aalto.fi)

[Anna palautetta](#) 13

JÄRJESTELMÄN MÄÄRITTELYTYÖ

Keväällä 2013 järjestettiin projektin työpajoja, joissa kartoitettiin Aallon eri henkilöstöryhmien tarpeita järjestelmälle. Työpajoissa pohdittiin mm. mitä toimintoja ja tietosisältöjä tutkimustietojärjestelmän tulisi kattaa, jotta tutkijat, taiteilijat, yksiköt ja yliopisto voisivat kertoa sen avulla toiminnastaan sekä sen tuloksista.

Lisätietoja projektista ja työpajoista tarjoaa projektipäällikkö Stina Westman

stina.westman@aalto.fi

ACRIS tuo yhteisen tutkimustietojärjestelmän Aalto-yliopistolle

Aalto-yliopistossa on useita erillisiä tutkimustoimintaa ja sen tuloksia kokoavia tutkimusrekistereitä (BIZin Rescat, ARTSin ReseDa sekä tekniikan korkeakoulujen TKKjulkaisee, TKKtoimii ja TKKtutkii). Nämä hajautetut ja osin vanhentuneet järjestelmät tullaan korvaamaan Aalto-yliopiston yhteisellä tutkimustietojärjestelmällä. Järjestelmän hankintaan tähtäävä ACRIS-projekti (Aalto Current Research Information System) käynnistyi vuonna 2012.

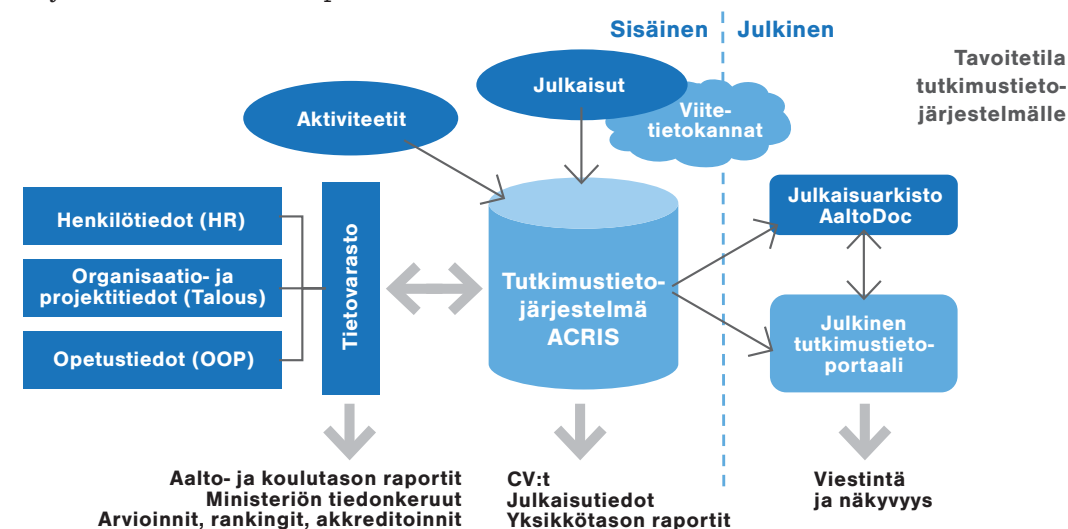
Tavoitteena tukea yliopiston ydintoimintaa

Tuleva tutkimustietojärjestelmä nostaa Aallon tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan näkyvyyttä julkisen portaalin avulla. Tutkijoiden ja taiteilijoiden akateemisten ansioiden hallintaa pyritään helpottamaan järjestelmässä mm. julkaisuluetteloiden ja CV-pohjien avulla. Tutkimusta tukevat palvelut voivat hyödyntää uutta työvälinettä Aallon tutkimustoiminnan ja taiteellisen toiminnan seuraamiseen ja palveluidensa kohdentamiseen. Tutkimustietojärjestelmästä saatavia tietoja käytetään yliopiston ja sen yksiköiden toiminnan suunnitteluun ja arviointiin kuten nykyistä rekisteridataakin.

Projektin organisoituminen

ACRIS-projektin asetti Aallon tutkimuksesta vastaava vararehtori Niemelä toukokuussa 2012. Projekti sijoittuu yliopiston kehityspalveluihin. Ohjaus- ja projektiryhmissä on mukana edustajia kouluista ja laitoksilta, kirjastosta, tutkimuksen tukipalveluista, tutkimuksen ja opetuksen strategisen tuesta ja Aallon IT:stä.

Räätälöityyn valmisohjelmistoratkaisuun perustuvan järjestelmän on tarkoitus olla käytettävissä kaikilta kampuksilta vuonna 2015.

Yliopiston ei-tekstuaaliset aineistot talteen: kuva- ja mediatietokantahanke haasteiden edessä

Aalto-yliopiston kuvatietokantahankkeen kanssa työskentelevät kuulevat monenlaisia mielenkiintoisia tapauksia siitä, miten tutkimukseen ja taiteelliseen toimintaan liittyvää visuaalista aineistoa haluttaisiin Aallossa löytää ja saada esille nykyistä paremmin.

Minkälaista taiteellista toimintaa oli ARTSissa viime vuonna?

Tutkin keramiikan opetusta Suomessa, jäikö Kyllikki Salmenhaaran ajoilta aineistoa, johon voisin tutustua?

Minkälaisia lopputöitä oli esillä MoAssa 2000-luvulla ja voinko tehdä niistä esityksen oppilailleeni?

Kuinka saan suunnitteluprojektiini liittyvän kuvasarjan esille yhdessä opinnäytteeni kanssa?

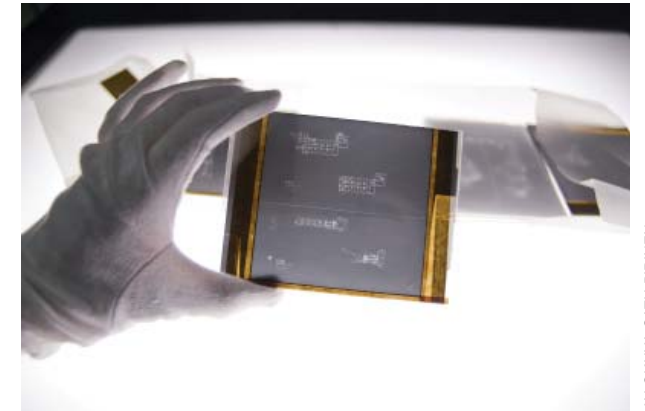
Väitöskirjaani liittyy video muotinäytöksestä, haluan että se säilyy tuleville sukupolville....

Olemme Aalto-yliopistossa havahtuneet verrattain samoihin aikoihin monien muiden koti- ja ulkomaisen yliopistojen kanssa tutkimustiedon merkitykseen, hyödynnettävyyteen ja avoimuuden tarpeeseen. Taide- ja muotoiluyliopistot ovat osoittaneet myös muun kuin tekstipohjaisen tiedon huomioimisen tarpeen toiminnan tuloksina, joiden esiintuominen kansainvälisesti on monille oppiaineille ja yliopiston kilpailukyvyllä elinehto.

Julkaisuarkistojen ja yleisemmän Open Access-politiikan kehittämisen lisäksi monissa vertaisyliopistoissamme mietitään ratkaisuja tutkimuksen tuloksena syntyvän ei-tekstuaalisen aineiston laajemman tallennuksen toteuttamiseksi.

Ensimmäinen hankkeen vaihe: Raami-tietokanta

Hyvää pohjatyötä ja osaamista on hankittu Aalto-yliopiston kirjaston ja arkistotoimen toteuttamassa kuvatietokantaprojektin ensimmäisessä vaiheessa, jossa saatiin käyttöön Raami-kuvatietokanta. Vuo-

VALOKUVA SATU PIRINEN

den 2012 aikana edistettiin edelleen tasaista tahtia Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun arkistoa-ineiston digitoinnissa ja tallennuksessa Raamiin. Tämän ohella hankkeessa on arvioitu järjestelmätarpeita hajautetun tallennuksen mahdollistamiseksi.

Seuraava kuva- ja mediatietokantahankkeen vaihe on arvioitava uudelleen toimintaympäristön nopeiden muutosten takia. Näkemystä asiaan on hankittu kahden brittiläisen yliopiston ratkaisusta.

Verrokkihankkeisiin tutustumassa: London Calling

Hankkeemme työntekijät pääsivät syksyllä 2012 tutustumaan Lontoossa kahteen taide- ja muotoilualan yliopistoon: University for the Creative Arts UCA¹ ja University of Arts London UAL². Kummassakin yliopistossa on käytössä erityisesti visuaalisten aineistojen hallintaa ja käyttöä tukeva järjestelmä, johon

¹ University for the Creative Arts, UCA Image Bank <http://imagebank.ucreative.ac.uk/> sisältää opetuksessa käytettävää aineistoa ja opiskelijoiden töitä.

² University of Arts London, UAL Research Online <http://ualresearchonline.arts.ac.uk/> sisältää tutkimustuloksiin liittyviä teksti- ja multimedia-aineistoja, verkkojulkaisuja, tietokoneohjelmia, patenteja, tutkimusaineistoja jne.

VALOKUVA SATU PIRINEN

University of the Arts Stanley Kubrick, arkisto

aineistopolitiikasta riippuen opinnäytteiden tekijät, opettajat, projektiryhmät ja tutkijat voivat tallentaa monimuotoisia kuva- ja media-aineistoja. Yliopistoissa on tehty samankaltaista työtä järjestelmkehityksessä ja yliopiston sisäisen aineistopolitiikan suunnittelussa.

UALissa pitkäaikaissäilytettävän aineiston kuva- ja mediatietokanta on osa julkaisuarkistoa ja tutkimustietojärjestelmää, UAL Research Onlinea, jossa monimuotoiset aineistot ovat saumattomasti luettavissa, katseltavissa tai kuunneltavissa riippumatta aineiston muodosta. Järjestelmän manageri **Stephanie Meece** esitteli meille tallennusprosessia ja kokoelmapolitiikkaa. Hän toi esille monia mielenkiintoisia näkökulmia siitä kuinka tallentajat ovat ottaneet ”institutional repository”- järjestelmän käyttöön.

UAL Research Online sisältää paljon erilaisia aineistotyyppisiä tekstidokumenteista installaatioihin, performansseihin, tietokoneohjelmiin sekä tietoihin esineistä, teoksista ja näyttelyistä. Aineistojen kuvailukäytännöt ja esittämistapa ovat yksinkertaisia, tosin aineistojen vastaanotto järjestelmään ja hallinta vaativat kohtuullista kirjaston työpanosta.

Tutkijat haluavat mielellään oman työnsä esiin järjestelmässä, jonka päämääränä on saavuttaa aineistoille mahdollisimman laajaa näkyvyyttä ja saatavuutta. UALin järjestelmä syntyi useiden yliopistojen yhteistyönä valmistellussa KULTUR-hankkeessa³, missä perinteisten tekstimuotoisten

³ <http://kultur.eprints.org/>

aineistojen julkaisuarkistoille kehitettiin täydentävä järjestelmä multimedia-aineistojen hallintaan ja pitkäaikaissäilytykseen.

Hankkeen jatkokehityksen edut kiistattomat

Aalto-yliopiston kuva- ja mediatietokantahankkeen jatkovaiheessa kannattaakin miettiä, miten järjestelmä ja hajautettu tallentaminen siihen nivoutuvat luontevasti opiskelijan ja tutkijan toimintaympäristöön, erityisesti opiskelijan valmistumisvaiheen käytäntöihin, tutkijan julkaisuprosesseihin tai muun toiminnan dokumentointiin.

Haastavinta on se, että Aallossa nopeasti muuttuva tietoympäristö ja tiedon hyödynnettävyys pitkällä aikavälillä on otettava huomioon jo ensikätelyssä. Keskeistä on, että lähtökohtaisesti huolehditaan standardinomaisista ratkaisuihin ja hyvien käytäntöjen noudattamisesta järjestelmän tietoarkkitehtuurissa, aineistojen kuvailussa ja mahdollisessa digitoinnissa.

Hankkeen jatkokehityksen edut ovat kuitenkin varsin selvät. Nyt hajallaan olevat aineistot löytyisivät helpommin ja niillä olisi parempi näkyvyys, tietoja visuaalisen aineiston käytöstä voitaisiin hyödyntää toiminnan suunnittelussa ja tietoa aineistosta haravoituisi muihin Aallon tutkimustoimintaa kuvaaviin järjestelmiin. Osa aineistosta voi olla pitkäaikaaisesti säilytettävää sähköistä kulttuuriperintöä, johon kaikki kansalaiset voivat tutustua vaikkapa Kansallisen Digitaalisen Kirjaston kautta. Aineistoillamme on kansallista merkitystä taiteen ja muotoilun kehityksen tulevaisuuden tutkimukselle.

Luvassa on mielenkiintoisia haasteita!

Marika Sarvilahti

Yhden luukun Aalto-suora -palvelu kehittyi

Aalto-suora -palvelu on ollut tarjolla henkilökunta-asiakkaille yliopiston olemassaolon ajan. Aluksi kysymys oli palvelusta, jossa tutkija, opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva saattoi tilata kirjoja työpisteeseensä sisäpostitse kaikista kampuskirjastoista. Syksyllä 2012 palvelua laajennettiin niin, että sen kautta voi pyytää mitä tahansa aineistoja, olivatpa ne kirjoja, artikkeleita tai sähköisiä aineistoja. Aalto-suora -palvelu tuotetaan kirjastossa usean tiimin yhteistyönä.

Verkkotilauksella työhuoneeseen

Aalto-suoran verkkolomakkeella tilattavan aineiston ei tarvitse olla Aalto-yliopiston kirjaston kokoelmassa, vaan se voidaan tarvittaessa tilata muista kirjastoista tai ostaa. Asiakkaan suuntaan Aalto-suora toimii yhden luukun periaatteella. Luukun takana kuitenkin tapahtuu paljon. Kaikki Aalto-suora -verkkolomakkeella tehdyt tilaukset ohjautuvat osoitteeseen kaukopalvelu@aalto.fi. Sen jälkeen kirjaston aineistonvälityksen henkilökunta ratkaisee sovitulla tavalla sen, mitä tilaukselle tehdään.

Aalto-suora kattaa

- Kirjalainat kirjaston omista kokoelmista tai muista kirjastoista.
- Artikkelikopiot kirjaston omista kokoelmista tai muiden kirjastojen kokoelmista.
- Aineiston hankinta tarvittaessa omiin kokoelmiin ja sen lainaus (kirjat) tai kopiointi (artikkelit).
- Lainojen sekä kopioiden toimitus suoraan sisäpostiosoitteeseen.
- Lainojen palautus sisäpostilla kirjastoon

Lainassa oleva aineisto varataan ja lähetetään asiakkaalle sen palauduttua. Asiakasta voidaan myös ohjata tietoasiantuntijoiden toimesta sähköisten aineistojen pariin, jos niiden tarjonta on jäänyt huomaamatta.

Kirjaston kustannuksella

Aalto-suoran palvelulupaus on hyvin laaja: tilaa mitä tahansa tietoaaineistoa. Useimmissa tapauksissa asiakas saa pyytämänsä aineiston kirjaston kustannuksella. Joissakin tapauksissa on kuitenkin jouduttu tekemään linjanvetoja, esimerkiksi jos tilattu aineisto on ollut epätavallisen kallis tai vanha. Laitosta tai muuta tilaajaa tarvittaessa neuvotaan ja autetaan, jos he päätyvät itse hankkimaan ehdottamansa aineiston.

Kysynnällä kasvunmerkkejä

Aalto-suora on suosittu palvelu henkilökunta-asiakkaiden keskuudessa ja suosio osoittaa kasvun merkkejä.

Syyskuusta 2012 lähtien, jolloin palvelun laajennettu muoto julkistettiin, on tilauksia saatu yhteensä 485 kpl. Kuukausittainen määrä oli vuoden 2012 puolella enimmillään loka-kuussa, 170 tilausta.

Matti Raatikainen

AALTO-SUORA
http://lib.aalto.fi/fi/services/interlibrary_loaning/aalto-direct/

Aineistohankintoihin voi vaikuttaa monella tavalla

Aalto-yliopiston henkilökunta teki vuonna 2012 runsaasti ehdotuksia kirjaston hankinnoiksi ja käytti varsin vilkkaasti kirjastohankintapalvelua kirjojensa hankintakanavana. Kirjaston verkkosivustolla on hankintoihin liittyviä lomakkeita, joilla tilauksen tai ehdotuksen voi kätevästi lähettää.

Kirjahankinnan asiantuntemus käytettävissä

Kirjahankintapalvelu on tarkoitettu Aalto-yliopiston tutkijoille ja muulle henkilökunnalle, joka haluaa kirjaston hankkivan kirjallisuutta käyttöönsä oman yksikkönsä kustannuksella. Kirjat ostetaan yliopiston sopimusvälittäjien kautta ja toimitusaika on 2-6 viikkoa. Asiakas saa kirjat sisäpostin kautta tai ne voi noutaa sopimuksen mukaan Aalto-yliopiston kampuskirjastojen toimipisteistä.

Kirjastoon lähetetty tilaus on sitova ja sen lähettäminen tarkoittaa, että tekijällä on projektin ja/tai vastuualueen hyväksyntä tilaukselle. Hankintapalvelutilaus tehdään kirjastolle aina lomakkeella. Teos voidaan hankkia asiakkaan suostumuksella myös e-kirjamuodossa. Palvelu laajennettiin koko Aalto-yliopiston henkilökunnalle vuonna 2012.

Ehdota kokoelmiin – ilmoita kurssikirjasta

Kirjaston verkkosivustolta löytyvät lomakkeet, joilla voi tehdä ehdotuksia Aalto-yliopiston kirjaston painettuihin ja elektronisiin kokoelmiin, linkit ohessa. Ehdotetut kirjat tilataan e-kirjoina, mikäli e-kirja on saatavana. Kurssikirjojen hankintaa ja tietojen ylläpitoa helpottamaan on tehty lomake niiden ilmoittamiseen kirjastolle. Myös Aalto-suora -palvelun kautta lähetettyjä aineistopyyntöjä saatetaan hankkia kokoelmiin (s. 17).

Hankintaehdotuslomake –

Tee hankintaehdotus

https://web.lib.hse.fi/aaltolib/fi/forms/hankintaehdotus_kirja_fin/

Ilmoitus kurssikirjasta – Tieto kirjastolle kurssikirjasta

https://web.lib.hse.fi/aaltolib/fi/forms/hankintaehdotus_kurssikirja_fin/

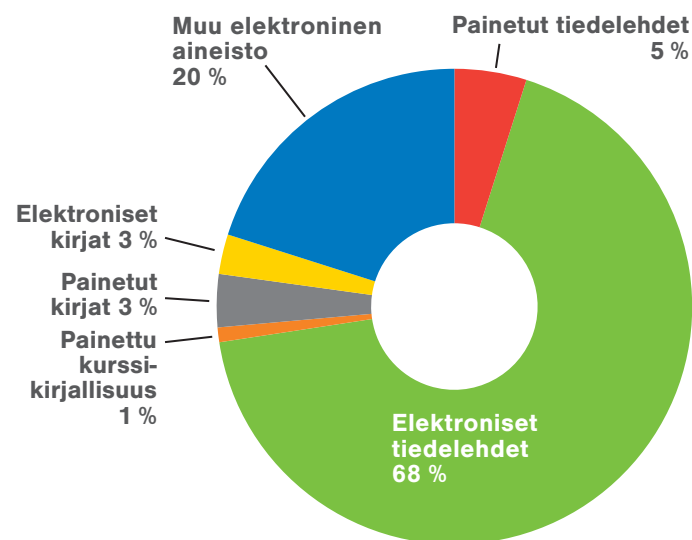
Ehdota lehteä tai tietokantaa hankittavaksi kirjaston aineistovalikoimaan

Lähetä toiveesi ja perustelut osoitteella e-resources@aalto.fi

Aalto-suora – kaiken kattava tilauspalvelu:

https://web.lib.hse.fi/aaltolib/fi/forms/aalto-suora_fin/

Tietoaineistokustannusten jakautuminen 2012 (2 570 000 €)

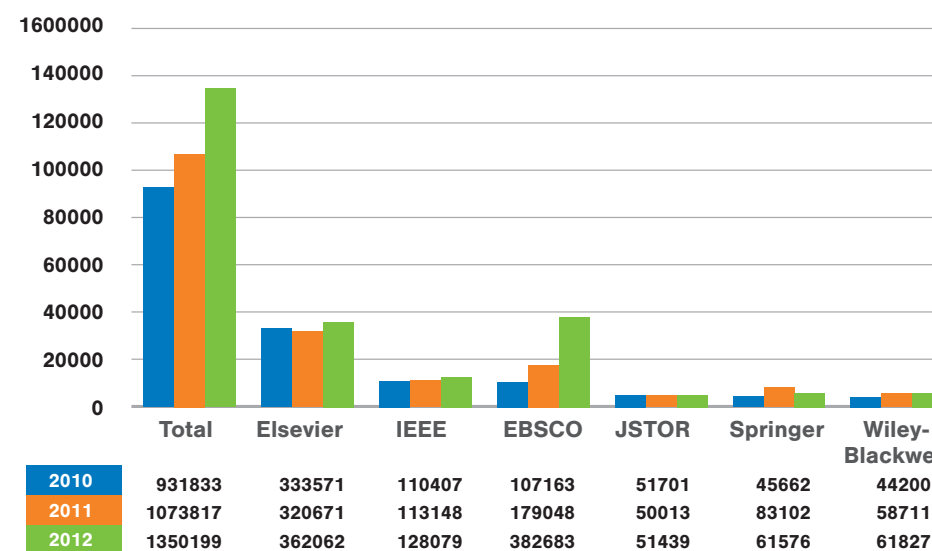

E-aineistoviestintään satsattiin

Kirjaston hankkimista tieteellisistä elektronisista aineistoista tiedottamiseen panostettiin vuonna 2012 erityisesti. Yliopiston intranetin Insiden etusivulla ja kirjaston palvelusivuilla uutisoitiin eri e-lehdistä, lehtipaketeista ja tietokannoista tietokujien tapaan suomeksi ja englanniksi.

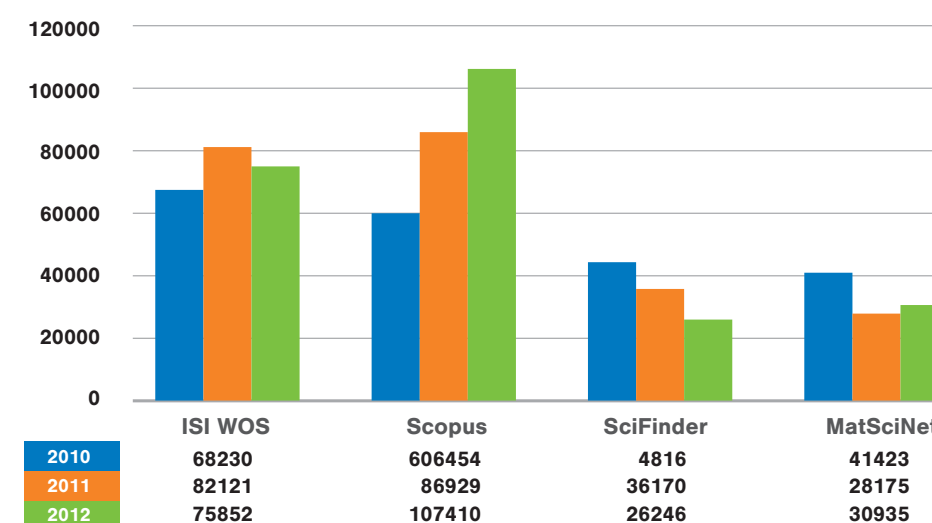
Blogissa tiedottaminen Aalto E-library news -sivuilla jatkui entiseen tapaan: <http://blogs.aalto.fi/elibrary/>

Latausten lkm.

Artikkelilataukset tieteellisistä lehdistä 2010-2012

Haut

Haut tietokannoista 2010-2012

Kirjastokartta näyttää kirjan sijainnin

Julkaisujen sijainti Otaniemen ja Töölön kampuskirjaston kokoelmissa näkyy havainnollisesti Alli-tietokannassa kunkin julkaisun tietojen ohessa olevien Paikanna/ Locate/Lokalisera-linkkien kautta. Linkit vievät Kirjastokartta -palvelun avulla tuotettavaan karttanäkymään, jossa on kyseisen kokoelman pohjapiirros, valokuva ja julkaisun sijainti selkeässä tekstimuodossa (kirjasto, kokoelma, kerros, hyllyluokka). Pohjapiirrokseseen on merkitty punaisella värillä niteen hyllyluokka/paikka ja vihreä nuoli osoittaa kulman, josta valokuva on otettu.

Kirjan etsijän ei näin tarvitse muistella mitään koodia, vaan hän voi kävellä suoraan oikean kokoelman ja oikean hyllyn luokse. Otaniemen erilliskirjastojen osalta palvelu näyttää Google Maps -kartalla kirjaston sijainnin ja perustiedot.

Kirjastokartta-palvelu on web-pohjainen paikantamissovellus, jonka kotimaisille kirjastoille tarjoaa Kansalliskirjasto. Tekninen ylläpito ja alusta ovat Kansalliskirjaston – sisällöllinen ylläpito ja tuotanto hoidetaan Aalto-yliopiston kirjastossa. Vastaavanlainen sovellus on ollut aiemmin käytös-

sä Otaniemen kampuskirjaston Teemu-kokoelmatietokannassa. Uudistunut palvelu otettiin Allissa käyttöön marraskuussa 2012 ja laajennettiin Töölön kampuskirjaston kokoelmiin.

Palvelu sisältää lisäksi Aihepiirihaku-ominaisuuden, jolla voi hakea aiheen mukaan Otaniemen ja Töölön kampuskirjastoissa olevia hyllyluokkia. Haudun luokan sijainti näkyy kartalla yhdellä Paikanna-klikkauksella.

Aihepiirihaku löytyy osoitteesta:

<http://web.lib.aalto.fi/kirjastokartta/>

Kirjastokartta
In English

Yhteystiedot ja aukioajat | Otaniemen erilliskirjastot | Kirjastot kartalla (Google maps) | Aihehaku

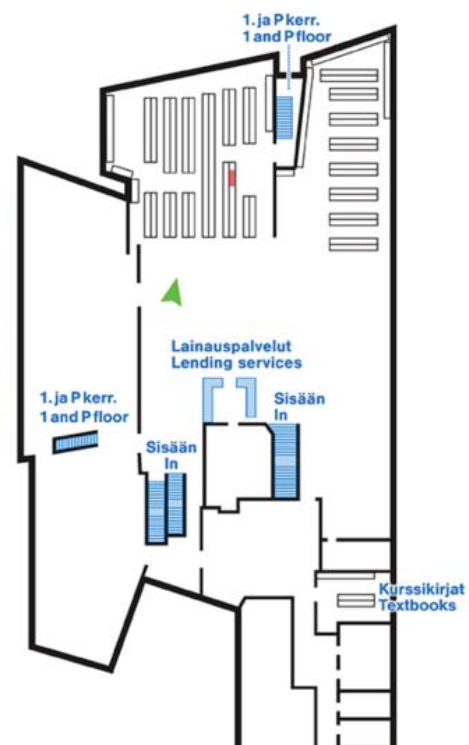
Sijaintihaun tulokset

Kirjasto: Otaniemen kampuskirjasto (kartta)
Kokoelma: B-kirjojen kokoelma
Hyllyluokka: 65.013 Työpsykologia
Sijainti hyllyssä: Buchanan

► Kuva on otettu nuolen osoittamasta kohdasta.

Hakemasi teoksen sijainti on merkitty karttaan punaisella värillä.

Käytännön kansainvälisyys työn keskipisteessä: Kirsi Heino

VALOKUVA MARCIN MALIK

Tietoasiantuntija Kirsi Heinolla on pitkän ajan kokemusta ja näkemystä kansainvälisyyteen kirjastotyössä. Hän on vastuussa Otaniemen kampuskirjastossa ulkomaisten opiskelijoiden tiedonhaun opetuksesta. Lisäksi hän huolehtii mm. Erasmus-vaihdon kautta tulevien kirjaston pitempiä aikaisten vieraiden ohjelman suunnittelusta ja sujumisesta sekä esiintyy ajoittain kansainvälisissä konferensseissa yhdessä kollegoiden kanssa. Oheisesta haastattelusta käy myös ilmi miten Kirsillem tärkeät vapaa-ajan harrastukset kielten opiskelu ja matkustelu tukevat työtehtäviä.

Tausta

Olen diplomi-insinööri ja pääaineeni oli vesirakennus. Olin yksi harvoista rakennustekniikan naispuolisista opiskelijoista (12 naista/120 opiskelijaa) 1980-luvun alkupuolella, mutta en päätenyt rakennusalalle. Monien vaiheiden jälkeen tulin TKK:n kirjastoon töihin toukokuussa 1998. Olin ollut parikymppisenä yleisessä kirjastossa töissä ja tiesin kyllä ennestään, että informaattikkojen ammattikunta on olemassa. Saman vuoden heinäkuussa perin kirjastosta muualle lähteneen informaattikon työtehtävät. Kävin vähän myöhemmin tietopalvelualalle pätevöittävän ns. infokurssin. Sen lisäksi olen osallistunut lukuisille pedagogisille kursseille.

Opetus

Opetan englanniksi Otaniemen kampuskirjastossa mm. Searching for Scientific Information -kurssia ja RefWorks-viitteidenhallintaohjelman käyttöä. Vastaan Otaniemessä ulkomaisten opiskelijoiden tiedonhaun opetuksesta. Opetan tietenkin myös suomeksi. Osallistuin lukuvuonna 2009–2010 Aalto-yliopiston Teaching through English-mentorointiohjelmaan. Mentorini oli Kielikeskuksesta. Hän ja muut osallistujat arvioivat opetustani ja kielitaitoani. Sain paitsi arvokasta palautetta myös hyödyllisiä kontakteja tuota kautta.

Ulkomaisten vieraiden vastaanotto ja Erasmus

Kirjastoon otetaan vastaan pitempiaikaisia vieraita (virkailljavaihdot, harjoittelut) toukokuun lopussa ja kesällä, koska silloin heille on enemmän aikaa. Teen aina (1-2 /v) heille ohjelman ja sovin siitä kirjaston työntekijöiden kanssa. Esim. Erasmus-ohjelman kautta tuleville pitää tehdä ajoissa ainakin alustava vierailuohjelma tahollaan näytettäväksi. Myös vieraiden käytännön asioista tulee huolehtia ja toimin heidän emäntänään.

Kirjastossa oli vallinnut käsitys, että Cardiffin yliopistossa hoidetaan erityisen hyvin Erasmus-asiat ja että olisi hyvä päästä tutustumaan sikäläiseen toimintaan. Pääsinkin benchmarking-matkalle sinne huhtikuussa 2012 ja totesin paikan päällä käsityksemme oikeaksi. Cardiffin viikon kestäneellä Erasmus Staff Development -ohjelmassa oli osallistujia noin 10 eri maasta. Matka oli monin tavoin hyödyllinen, mm. kävimme monessa hienossa kirjaston matkan aikana.

Yhteistyö ulkomaisten kollegoiden kanssa ja esiintyminen konferensseissa

Kansainvälinen osallistuminen on luonnollisesti mielekästä. Täytyy katsoa ympärilleen omalla alalla, seurata mitä muut tekevät ja ottaa tarpeen mukaan vaikutteita. Osallistua voi monin tavoin.

Olemme tehneet eri tavoin yhteistyötä ulkomaisten alan ihmisten kanssa ja osallistuneet itse konferensseihin ja esiintyneet niissä. Kirjastollamme on läheistä yhteistyötä varsinkin virolaisten, latvialaisten, liettualaisten ja puolalaisten kollegoiden kanssa vierailujen ja yhteisten konferenssiesitelmien merkeissä.

Yhteistyö

Virolaisten kanssa yhteistyötä Aalto-yliopiston Otaniemen kampuskirjaston edeltäjällä TKK:n kirjastolla oli jo 1970-luvulta alkaen. Kun Viro itsenäistyi 1991, yhteistyö tiivistyi entisestään. Osallistuin kirjastoalan kesäkouluun Etelä-Virossa toukokuussa 2005. Esityksiä pidettiin enimmäkseen viroksi ja siitä minulle syntyi kipinä viron opiskeluun. Suomalaiset eivät ole enää antavana osapuolena, vaan Virossa on esimerkiksi edistynyt opetuksen tietotekniikkaa käytössä.

Esiintyminen

Ensimmäiset englanninkieliset luennot olivat kieltämättä haastavia. Mutta siihen tottui vähitellen ja kun asiasisältö on hallussa, on ihan mukavaa esiintyä englanniksi. Yhdessä mm. kollegani tietoasiantuntija Virpi Palmgrenin kanssa esiinnyimme esimerkiksi parin vuoden välein pidettävässä pohjoismaisessa Creating Knowledge -konferenssissa. Aiheena näissä konferensseissa on yliopisto-opetus. Mukana ovat monet samat ihmiset kerrasta toiseen, joten heihin tutustuu paremmin.

Yhteistyötä puolalaisten ja Baltian kollegojen kanssa olemme kokeilleet IATUL-konferenssissa (The International Association of Technological University Libraries) vuonna

2011 Varsovassa. Krakovan Teknillisen yliopiston kirjastosta otettiin meihin yhteyttä ja tiedusteltiin, miten Suomessa tekniikan yliopistojen kirjastoissa toteutetaan tiedonhaun opetusta ja minkälaisia menetelmiä siinä käytetään. Lopputuloksena oli sitten yhteinen esitys.

Infopäivystystiimin vetäminen

Vedän yhtä Aalto-yliopiston kirjaston tiimeistä, infopäivystystiimiä, joka vastaa kirjaston informaatiopäivystyksestä. Teemme tiedonhakuja ja opastamme tiedonhaussa toimien yhdessä yli kampus- ja tieteenalarajojen. Tiimin palavereissa meillä on mahdollisuus keskustella rauhassa oman työsektorin asioista. Joulukuussa 2012 avattiin Materiaalitekniikan Hubin avajaisten yhteydessä uusi tiimimme suunnittelema palvelu: Tilaa tiedonhaun opastusta (ks. s. 30).

Monipuolisuus on tämän työn hyviä puolia. Pysytyn aika pitkälle itse räätälöimään työpäiväni ja -ohjelmani. Bonusta ovat mukavat työkaverit, joiden kanssa voi peilata omaa työtänsä. Ulkomaalaisten kanssa toimiminen tuo myös tarpeellista vaihtelua työpäiviin.

Harrastukset

Sain varhaislapsuuteni aikana Helsingissä kokemuksen siitä, että vieraat kielet ovat hyödyllisiä ja

mahdollisia oppia. Meille tilattiin ruotsinkielisiä lehtiä ja näin kaupungilla, että ruotsia todellakin puhutaan ja sitä tarvitaan. Siitä on virinnyt kiinnostukseni kieliä kohtaan. Olen harrastanut viron kieltä nyt seitsemän vuotta. Uusin kielituttavuuteni on venäjä, jota opiskelen Tapiolan työväenopistossa. Luen suomen lisäksi viron-, englannin- ja ruotsinkielisiä kirjoja. Yritän lukea kirjat alkuperäiskielellä, jos mahdollista.

Kieliin liittyy innostukseni matkailuun. Haa-veenani on lähteä kaukomatkalle. Parin päivän matkoja on helppo tehdä vaikkapa Viroon, mutta ne loppuvat liian pian, eli juuri kun on saanut matkavaihteen päälle. Seuraavaksi lähden muutaman kollegan kanssa lomamatkalle Roomaan.

Pyöräily kuuluu myös harrastuksiini. Täytyy mainita, että osallistuimme tänä vuonna (2012) kilometrikisaan Aalto-yliopiston kirjaston 12 hengen porukalla. Olimme parhaan 6 % joukossa yli 1 200 joukkueesta alle 25 osallistujan sarjassa.

Ehkä tätä ei voida pitää harrastukseni, mutta perheen nuori kilpauimaripoika työllistää minut kuutena päivänä viikossa. Aamuhätyksiä on säännöllisesti klo 5 aikaan, uimahallille treeneihin vientejä ja ruokahuoltoa riittää. Lauantaisin herätään klo 6 aamupuurolle ja sitten vaan hallille treenaamaan!

Kansainvälisyys kosketti

Muutamien kirjaston työntekijöiden kokemuksia kirjastoalan suurimmasta konferenssista - ja sen satelliittikonferenssin järjestämisestä Helsingissä elokuussa 2012.

Olin paikalla IFLAssa kahtena päivänä ja odotettiin se oli innostava kokemus, varsinkin ”kansainvälisyyskylpy”. Laaja ohjelmisto puhui sen puolesta, että kirjasto on voimakas ja monipuolinen toimija. Koin myös sen, miten tärkeää esiintyminen ja taito esittää ovat. Sitä pitäisi opastuksen johdolla harjoitella etukäteen. Mieleissäni on selkeimpänä kaksi henkilöä: molemmat olivat todellisia asiantuntijoita ja toinen heistä oli suomalainen. Loistavalla puhujalla, kuten heillä, on päällimmäisenä innostus, halu antaa kuulijalle sekä selkeys ja rohkeus. Olen kiitollinen, että pääsin kurkistamaan tilaisuuteen, vaikkei se tehtävieni kannalta aivan välttämätöntä ollutkaan.

Tuula Kouvonen

Pääsy osallistumaan IFLAan oli todella antoisaa! Konferenssin laajuus (osallistujamäärä, osallistuvien maiden määrä) oli vaikuttava, ulkomaiset kontaktit virkistäviä ja ideoita antavia. Mielenkiintoisia luentoja oli vaikka kuinka paljon eri aihealueilta, mm. audiovisuaalisista aineistoista ja niiden ongelmallisista copyright-kysymyksistä valaisevine esimerkkeineen (mm. Eric Harbeson, University of Colorado, USA).

IFLAA edelsi pohjoismaisten taidekirjastojen konferenssit ARLIS/Norden Conference & IFLA Satellite Conference 9.-11.8. Siellä yhdysvaltalainen Howard Besser puhui katoavan taiteen säilyttämisestä kirjastohenkilökunnan näkökulmasta tarkasteltuna (Contemporary Art that does not last without being changed: Issues for librarians).

Anja Lehtokari

Ilmoittauduin Helsingin IFLAan vapaaehtoistyöntekijäksi ja toimin konferenssiviikon ajan Suomen kansallisen komitean (National Committee, NC) avustajana. Pääsin tällä tavoin hiukan kurkistamaan konferenssiorganisaation taustatyöhön ja mitä kaikkea näin suuren tapahtuman, 4 000 osallistujaa ja noin 300 vapaaehtoistyöntekijää, järjestämiseen kuuluu. Suomen IFLA-aktiivit ovat vuosien ajan lobanneet menestyksellä niin, että konferenssi saatiin Suomeen. He olivat lisäksi tehneet valtavan työn paikallisella tasolla tapahtuman etukäteissuunnittelussa ja -järjestelyissä. Vapaaehtoisena minulla oli työvuorojen lomassa pääsy kuuntelemaan esityksiä ja pääsin tutustumaan myös näyttelyyn. Hyödyllisiä olivat esitykset asioista, joiden käyttöönottoa meilläkin parhaillaan pohditaan ja valmistellaan. Kävin kuuntelemassa myös esityksiä kirjastoista, joiden toimintaympäristö poikkeaa hyvin paljon omastamme. En aikaisemmin ole osallistunut IFLAan ja ammatillisesti koin, että konferenssi kaikkine oheisohjelmineen antoi mitä otsikossaan lupasi (”Libraries Now! - Inspiring, Surprising, Empowering”).

Marja Malmgren

Suomen tieteellisen kirjastoseuran taidekirjastojen työryhmä järjesti IFLAn Art Libraries ja Audiovisual & Multimedia -jaostojen sekä pohjoismaisen taidekirjastojärjestö ARLIS/Nordenin kanssa konferenssin Helsingissä ennen varsinaista IFLA-konferenssia elokuussa, 9.-11.8.2012. Tämä IFLAn satelliittikonferenssi Art Now! Contemporary Art Resources in a Library Context pidettiin Kiasmassa ja Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa. Toimin vastuullisena järjestäjänä ja työparinani oli Satu Lindberg Taiteen keskustoimikunnasta. Lisäksi tapahtuman toteuttamiseen osallistui useita taidekirjastojen työryhmän jäseniä sekä melkein koko Arabian kampuskirjaston henkilökunta.

Kun toimijoita on useita, tekee se konferenssin järjestämisestä hieman monimutkaisempaa. Asiat piti luonnollisesti keskusteluttaa ja kaikesta piti myös tiedottaa jokaiselle mukana olevalle taholle.

VALOKUVA HANNELE SUHONEN

Konferenssivieraat opastetulla kierroksella.

Call for Papers vuodenvaihteessa 2011–2012 tuotti runsaasti ehdotuksia konferenssin esitelmiksi. Järjestäjän kannalta tämä oli erinomainen tilanne, koska saatoimme valita haluamamme teemaa tukevat esitelmät ja ryhmitellä ne kahdelle päivälle toimiviksi kokonaisuuksiksi. Esitelmissä käsiteltiin mm. nykytaiteen teosten dokumentointiin liittyvää problematiikkaa, verkossa olevan nykytaiteen talentamista, sekä zine-lehtiä. Konferenssin ohjelmana organisoitiin lisäksi opastettu kävelykierros Arabianrannan taidekohteisiin, kiertoajelu pääkaupunkialueen nykyarkkitehtuurin kohteisiin ja Helsinki Design -kävely.

Olimme mitoitaneet konferenssin 100 osallistujalle ja tämä luku täyttyi jo ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Lopulta konferenssissa oli 114 osallistujaa yhteensä 21 maasta. Kaukaisimmat

Olen kiinnostunut siitä miten kirjasto tilana voisi olla asiakkaillemme parempi palvelu. Susan Gibbonsin esitys Techniques to Understand the Changing Needs of Library Users jäi mieleeni, koska Gibbons oli erinomainen esiintyjä ja hänen esittelemässään tutkimuksessa Rochesterin yliopistossa (USA) oli hyödynnetty antropologian ja etnografian menetelmiä. Samantyyppistä lähestymistapaa voisi kokeilla meilläkin.

Miira Sarkki

konferenssivieraat saapuivat Australiasta, Brasiliasta, Kanadasta, Pohjois-Amerikasta ja Taiwanista.

Saimme niin ohjelman kuin järjestelyjen osalta paljon positiivista palautetta. Tässä niistä pari:

“Thank you so very much for organizing a wonderful meeting in your home city of Helsinki. I will always remember the setting, the generous hospitality of the hosts, and the stimulating program and tours. It was really top-notch and I am very pleased that quite a few ARLIS-NA members were able to attend.

Deborah Kempe, President, ARLIS/North America”

“Thank you for the perfectly organized conference. It was a pleasure to attend.

Rüdiger Hoyer, Bibliotheksdirektor, Zentralinstitut für Kunstgeschichte, München“

Tunnelma oli konferenssin aikana välitön ja lämmin. Osallistujat vahvistivat vanhoja ja solmivat lukuisia uusia ystävyysuhteita sekä verkostoituivat. Me järjestäjät saimme kutsuja sisarjärjestöjemme konferenssiin, mm. USA:han ja Ranskaan.

On ollut erityisen hienoa havaita, että onnistunut konferenssimme kantaa hedelmää. IFLA AVMS on suunnitellut satelliittikonferenssin järjestämistä Helsingin mallin mukaan tulevien IFLA-konferenssien yhteydessä. Lisäksi IFLA Art Libraries Section suunnittelee 2014 Lyonin IFLA-konferenssin yhteyteen satelliittikonferenssia, mikä jatkaisi Helsingin konferenssin teemalla.

Konferenssin ohjelma:

<http://www.arlisnorden.org/programme.html>

Eila Rämö

“Jotain kirjastoa” - vuosi tietoasiantuntijana

Aalto-yliopiston kirjastossa työskentelevä Antti Rousi kuvaa omin sanoin vuotta 2012: ensimmäistä vuottaan tietoasiantuntijana.

Kirjastossa töissä

Pohjois-amerikkalainen kollegani kertoi, että muutama vuosi sitten paras tapa lopettaa orastava keskustelu vieressä istuvan matkustajan kanssa oli kertoa olevansa töissä kirjastossa. Nimittäin sen kuultuaan juttukumppani alkoi ihmeellisellä tavalla uudelleen kiinnostua jo kerran lukemastaan lehdestä. Digitaalisen informaatiohyökyäallon myötä tähän on kuulemma tullut muutos. Ihmiset ovat uudella tavalla kiinnostuneet kirjastosta ja siellä toimivista ammattilaisista. Nykyisin kollegani pitkiä lentoja piristävät kirjastomaailmasta kiinnostuneiden kanssamatkustajien kyselyt.

Kun minulta kysytään mitä teen työkseni, lisään vastaukseen varalta tarkennuksen “se on ikään kuin hieno nimi kirjastonhoitajalle”. Vaikka esitän tämän tarkennuksen aina ylpeänä, tuntuu se väistävän alkuperäisen kysymyksen. Seuraavassa onkin paljon siitä mitä toivoisin läheiseni ja teidän tietävän tietoasiantuntijan työstä.

Tiedeyhteisöä palvellen

Aalto-yliopiston kirjasto on valjastanut kirjaston perinteisen tietokanta- ja tiedonhakuosaamisen esimerkiksi uudenslaisiksi tutkimuksen tuen -palveluiksi. Erityisesti tutkimuksen näkyvyyden ja vaikuttavuuden mittaamiseen liittyvissä palveluissa kirjastollamme on Suomessa selkeä edelläkävijän asema. Jos tiedeyhteisö kokee, että erilaiset viittausanalyysit ovat sille arvokkaita, niin kirjasto näyttää varsin oikealta organisaatiolta niiden toteuttajaksi.

Useamman sadan tehdyn analyysin jälkeen ainakin minusta tuntuu siltä, että ilman esimerkiksi joukko-opin, hakukielisyntaksien ja käytettävien tietokantojen perinpohjaista tuntemusta, olisi suurena vaarana, ettei tämänkaltaisista analyyseistä tulisi kohteidensa arvoisia. Ajatus julkaisuanalyysejä tekevästä tahosta, joka ei syvällisesti hallitse omia työvälineitään, on aika kammottava.

Opettamisesta ja vähän pikkuveljestäkin

Aalto-yliopiston tekniikan korkeakouluissa antamani opetuksen lisäksi pääsin viime vuonna vierailevaksi opettajaksi Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kotikirjastoon Arabian kampuskirjastoon. Tästä valokuvaajaksi opiskeleva pikkuveljeni oli erityisen ylpeä.

”Veljeni opettaa Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa”, hän sanoi kertoneensa ylpeänä opiskelijakaverilleen. “Ihanko totta ... Vau ... Mitä se siellä opettaa?” “Äh ... En mä tiedä ... Jotain kirjastoa”.

Sitten tarinassa seurasi veljeni mainio imitaatio opiskelijakaverinsa ilmeestä, joka lässäh-täneessä innostuksessaan oli kuin viime vapun ilmapallo. Mutta totta se on. Kaikissa Aalto-yliopiston korkeakouluissa on kirjaston antamalla opetuksella vahvat perinteet. Opetuksellaan kirjasto pyrkii varmistamaan, että opiskelijat eli tulevaisuuden päätöksentekijät ja asiantuntijat, osaavat hyödyntää omissa toiminnassaan tieteenalansa perintöä ja nykyhetkeä.

Kolmen perinteikkään kirjaston yhdistyminen on melko poikkeuksellinen tapaus suomalaisen kirjastoinstituution historiassa. Opetuksen kannalta tilanne on mielestäni herkullinen, sillä nykyisessä Aalto-yliopiston kirjaston opetuksesta vastaavassa tiimissä työskentelee Suomen mittakaavassa huomattava määrä eri alojen asiantuntijoita. Yhdistyminen vapauttaa meidät opetustyötä tekevät tietoasiantuntijat opiskelemaan eri tieteenalojen tiedonhankinnan opetuksen käytäntöjä ja erityispiirteitä. Uutena alan ammattilaisena en yksinkertaisesti pysty keksimään kiinnostavampaa organisaatiota, jossa juuri nyt mieluummin toimin.

Kansainvälisyys muutosvoimana

Aalto-yliopiston kirjaston opetuspalvelut ovat näkyvästi esillä kirjastoalan kansainvälisissä tapahtumissa. Opetuksen ratkaisujamme ja yliopiston Learning Hub -kokeiluja, joissa kirjasto on aktiivisesti mukana, esitellään seuraavaksi IATUL-konferenssissa Kapkaupungissa. Mielestäni kansainvälisyyden merkitystä ei voi palvelujen kehittämisen kannalta yliarvioida. Esimerkiksi vuoden 2012 IFLA-konferenssissa solmitut kontaktit poikivat itseni stipendiaatiksi Purduen yliopiston kirjastoon Yhdysvaltoihin kesäksi 2013. Vierailun tarkoituksena tulee olemaan ajatusten vaihto niin Learning Hub -kokeiluista kuin tutustuminen esimerkiksi Purduen kirjaston tapoihin järjestää yliopiston tutkimusryhmille datan hallinnan palveluja. Kyseiset palvelut liittyvät tutkimusryhmien julkaisu- ja tutkimusdatan käsittelyprosessien tukemiseen ja sitä kautta myös erilaisiin yliopistorankingeihin. Jotta voimme toimia muutoksen moottoreina omissa yliopistoyhteisössämme, on selvää, että kirjastomme on oltava verkostoitunut kansainvälinen toimija.

Kohti uusia kirjastojen muotoja

Digitaalisuus luo aivan uudenlaisia mahdollisuuksia kirjastoinstituutiolle. Nykyisellään on jo mahdollista helposti integroida erilaisia palveluja sekä virtuaalisiin että fyysisiin tiloihin, jolloin kirjaston palvelut liittyvät saumattomasti osaksi esimerkiksi verkko-opetusta ja erilaisia oppimisympäristöjä ja -tiloja. Esimerkkinä tuosta vaikkapa artikkelien, lehtien ja tietokantojen linkittäminen virtuaalisiin ympäristöihin (s. 29). Voimme myös pystyttää erilaisia digitaalisia "pop-up kirjastoja" käytännössä mihin tahansa maantieteelliseen sijaintiin. Onkin kiinnostavaa pohtia, että miten eri tilaratkaisut ohjaisivat opiskelijaa hänen tutustuessaan oman tieteenalansa keskeisiin foorumeihin.

...

Palatakseni vielä keskusteluun pohjois-amerikkalaisen kollegani kanssa, niin lisättäköön, että molemmat koimme kirjastotyön olevan äärimmäisen luovaa ja palkitsevaa.

E-aineistojen linkitys oppimateriaaleiksi verkkoon

Elektronisessa muodossa olevien tieteellisten aineistojen suosio oppimateriaaleina on voimakkaassa kasvussa yliopistoissa. Jotta e-oppimateriaalien käyttö olisi vaivatonta ja käyttöehtojen mukaista, on linkittämisessä varmistuttava muutamista asioista. Neuvoja linkittämiseen on saatavilla kirjastosta.

Koulutusta ja ohjeita opettajille

Aalto-yliopiston kirjasto järjesti ensimmäisen kerran loka-marraskuussa 2012 käytännönläheiset koulutukset harjoituksineen e-aineistojen linkittämisestä oppimateriaaleiksi lähityöskentelynä ja verkon kautta webinaarina. Verkkolähetys on tallennettu ja se on katsottavissa osoitteessa: <http://lib.aalto.fi/fi/materials/guides/e-linking/>. Seuraavan kerran tilaisuudet pidetään maaliskuussa 2013. Koulutusta voi tilata erikseen opettajille vaikkapa opetuksen kehittämispäivän yhteyteen.

Systemaattiset menettelytavat linkitykseen

Kirjaston opastuksessa ja ohjeissa käydään läpi linkkien rakentaminen erityyppisille elektronisille aineistoille.

Aineistoja voi tallentaa opiskelijoiden käyttöön noudattamalla menettelytapoja, joissa varsinaisen

Kun löydät artikkelin tai e-kirjan verkosta ja kopioit linkin osoitekentästä, linkki ei välttämättä toimi kampuksen ulkopuolella tai langattomassa verkossa.

Linkitys e-julkaisuun kannattaa siksi tehdä SFX-linkin avulla, jolloin pääsy aineistoon onnistuu myös yllä mainituissa tilanteissa.

SFX-linkin kautta artikkelien käyttö tilastoituu ja tapahtuu aina käyttöehtojen mukaisesti.

dokumentin jakamisen sijasta jaetaan **Bib.fi-lyhyt-linkki** artikkeliin tai verkkolehteen - tai **libproxy-linkki** yksittäiseen e-kirjaan tai tietokantaan. Monet kustantajathan eivät salli esimerkiksi PDF-muotoisten artikkelien suoraa tallentamista ja jakamista kurssin sivujen tai opetusportaalin kautta.

Neuvoja

Kirjaston verkkosivuston tietopaketti ja havainnollisia videoita:

<http://lib.aalto.fi/fi/materials/guides/e-linking/>

englanniksi

<http://lib.aalto.fi/en/materials/guides/e-linking/>

Lisensioidulle kuvamateriaalille on omat ohjeensa:

<http://web.lib.aalto.fi/fi/ecourse/?s=opas&pid=28#variant:arts>

Linkitystä koskevissa asioissa voi ottaa yhteyttä kirjaston tietoasiantuntija Antti Rousiin

antti.m.rousi@aalto.fi tai 050-379 0670

tai e-resources-tiimiin

e-resources@aalto.fi

Bib.fi lyhytlinkin idea on yksinkertainen: se oikaisee yksittäisen kohteen, esimerkiksi yksittäisen artikkelin, SFX-tietueeseen, josta lopullinen dokumentti on helposti saatavissa.

Lopulliseen dokumenttiin pääsy edellyttää Aalto-tunnuksia.

Nämä ominaisuudet tekevät Bib.fi lyhytlinkistä erittäin hyödynnettävän esimerkiksi erilaisissa verkko-oppimisympäristöissä.

Bib.fi lyhytlinkki

Varattavissa henkilökohtaista tiedonhaun opastusta

Tiedonhaun opastusta on nyt mahdollista tilata verkkolomakkeella itselleen parhaiten sopivana ajankohdaksi. Kunkin kolmen Aalto-yliopiston kampuskirjaston asiakkaille on oma lomake, jossa kysytään lyhyesti tiedonhakuun liittyvästä tilanteesta ja muutamiin tiedonlähteiden tuntemuksesta.

Palvelua kutsutaan nimellä **Tilaa tiedonhaun opastusta** ja se on lähinnä Aalto-yliopiston opiskelijoille ja henkilökunnalle tarkoitettu maksuton tiedonhaun opastustuokio kirjastossa. Tietoasiantuntijat antavat henkilökohtaista tiedonhaun neuvontaa yhdelle tai useammalle asiakkaalle kerrallaan heidän tiedontarpeidensa ja toiveidensa sekä opintojensa vaiheen mukaisesti.

Tavoitteena on, että asiakas pystyy opastuksen jälkeen itsenäisesti hyödyntämään Aalto-yliopiston kirjaston tarjoamia tiedonlähteitä opinnäytetyöhönsä tai tutkimukseensa liittyvässä tiedonhaussa.

Palvelu otettiin käyttöön joulukuussa 2012 samassa yhteydessä Materiaalitekniikan Hubin avajaisten kanssa. Pääosa kirjaston palveluista tuotetaan sähköisesti kokeilussa oleviin Learning Hubeihin.

Lähetäjä:

Nimi *:
 Opiskelijanumero:
 Sähköposti *:

Mikä startti on kyseessä? (valitse jokin vaihtoehtoista) *:

- Kandidistartti
 Dippastartti
 Jatko-opiskelijastartti
 Tutkijastartti
 Olen Aalto-yliopiston ulkopuolelta

Ajan varaamista ja ohjauksen valmistelua varten pyydämme, että vastaisit alla oleviin

Ajankohta:

Pidämme tiedonhakustartit maanantaista perjantaihin klo 9 ja klo 16 välillä. Kerro, mitkä ajankohdat sopivimmat päivät ja kellonajat (ilmoita 3-4 parhaiten sopivaa vaihtoehtoa):

Aine, aihe ja tiedonhakukokemus:

Mikä on pääaineesi? / Millä laitoksella toimit?

Mikä on kandi-/diplomityösi/tutkimuksesi aihe (jos tiedossa)?

Mitä Aalto-yliopiston elektronisia aineistoja olet käyttänyt?

Arvioi, kuinka hyvin tunnet seuraavia:

Aineisto	Tunnen hyvin	Jonkin verran	En tunne
Aaltodoc:	☐	☐	☐
Alli:	☐	☐	☐
Mellinda:	☐	☐	☐
Nelli:	☐	☐	☐
SciFinder (Chemical Abstracts):	☐	☐	☐
E-kirjapalvelut (esim. Ebrary):	☐	☐	☐
Scopus:	☐	☐	☐
Science Direct:	☐	☐	☐
RefWorks- viitteidenhallintaohjelma:	☐	☐	☐
SFS-standardit:	☐	☐	☐
Tenttu-tietokannat:	☐	☐	☐

Mitä toivot ohjauksessa käsiteltävän? Kuvaille tiedontarvettasi.

Lisätietoja, huomautuksia, tms.

* = Pakollinen kenttä

Lähetä

Tyhjennä

Apua tutkimusaiheen hahmottamiseen

Tutkimuksen tekemisen ensimmäinen vaihe on tutkimusaiheen löytäminen ja aiheeseen liittyvän tiedon kartoittaminen.

Visualisointityökalujen avulla voi hankkia nopeasti kokonaiskuvan tutkimusaiheesta: keitä ja missä ovat alan tärkeimmät toimijat, mitä he tutkivat, millaisia ovat tutkimusverkostot, alan kehitys ja trendit jne. Visuaalinen esitystapa auttaa myös näkemään muuten helposti piiloon jääviä yhteyksiä ja rakenteita. Kirjastolla on meneillään aiheeseen liittyvää yhteistyötä Kauppakorkeakoulun jatko-opiskelijoiden kanssa.

Visualisointityökaluja on paljon

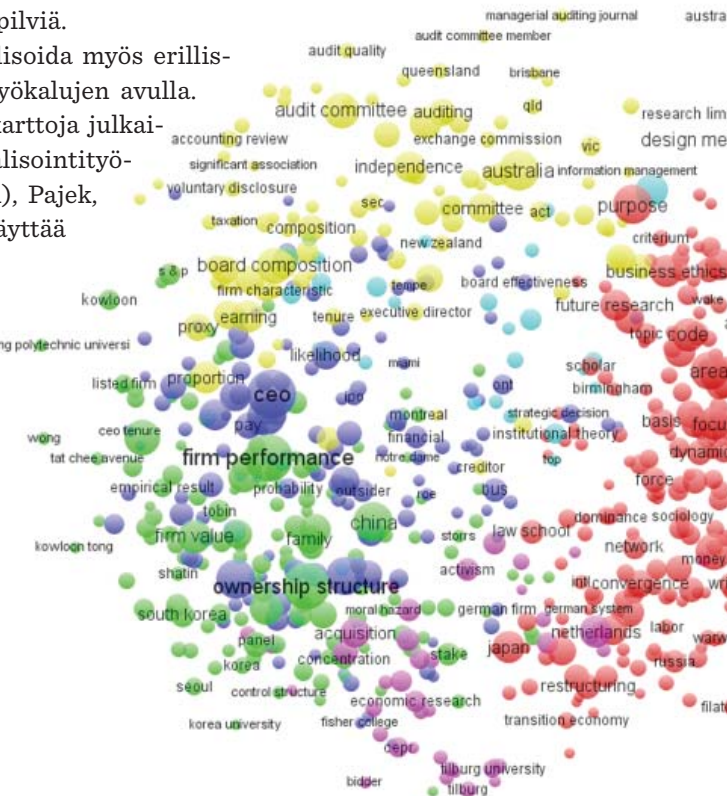
Helpointa visuaalisten esitysten luominen ja hyödyntäminen on silloin, kun se on automaattinen osa tiedonhakua. Aalto-yliopiston kirjaston tarjoamat viittaustietokannat **Web of Science** ja **Scopus** sisältävät hakutulosten analysointi- ja visualisointityökaluja. Web of Science -palvelussa voi tarkastella artikkelien viittaussuhteita hakutulossivulta löytyvän Citation map -työkalun avulla. Scopuksessa rekisteröityneen käyttäjän on mahdollista lisätä käyttäjäprofiiliinsa ulkopuolisten sovelluskehittäjien tuottamia visualisointisovelluksia (SciVerse Applications). Näin Scopus-tiedonhaut tuottavat automaattisesti tulokseksi myös visuaalisia esityksiä, kuten karttoja, verkostoja ja sanapilviä.

Web of Sciencen ja Scopuksen hakutuloksia voi visualisoida myös erillisten verkossa vapaasti saatavilla olevien tai kaupallisten työkalujen avulla. Esim. ilmaisella VOSviewer-työkalulla voi laatia verkostokarttoja julkaisuista, kirjoittajista, lehdistä ja avainsanoista. Muita visualisointityökaluja ovat mm. Network Workbench, IDR (idr.gatech.edu), Pajek, BibExcel ja Gephi. Varsinaiseen tutkimusprofiointiin voi käyttää kaupallisia tekstinlouhintatyökaluja, esim. VantagePoint.

Tutkimusmaisemapalvelu jatko-opiskelijoille kehitteillä

Tiedekirjaston palvelut integroituvat tiiviisti tutkimuksen ja opiskelun prosesseihin, joten on hedelmällistä kehittää palveluja yhdessä asiakkaiden kanssa. Työön kampuskirjasto kokeilee parhaillaan aloittelevan väitöskirjatutkijan tarpeisiin suunnattua 'tutkimusmaisemapalvelu', jonka tarkoituksena on tukea jatko-opiskelijaa tutkimusaiheen kartoittamisessa hyödyntämällä tekstinlouhinta- ja visualisointityökaluja. Palvelua kehitetään yhteistyössä Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun tieto- ja palvelutalouden jatko-opiskelijoiden kanssa. Uusi palvelu täydentää jo olemassa olevaa jatko-opiskelijan tiedonhakustartti -koulutusta.

Heli Yamaguchi

Mursut rantautuivat kirjastoon

Uusien opiskelijoiden läsnäolo ja energia elävöittivät jälleen kerran kirjaston arkea kun he syksyn alussa 2012 valtasivat kampuskirjastot kirjaston käytön opetustilaisuuksissa. Kauppakorkeakoulussa opintojaan aloittavien ns. mursujen ensimmäisen opiskeluviikon ohjelmaan kuului tutustuminen Töölön kampuskirjastoon eli mursustarttiin osallistuminen.

Yksi mursustarttien vetäjistä kirjaston tuntityöntekijä kauppatieteiden ylioppilas Katariina Laine laati mursustarteista raportin, jossa hän analysoi osallistujilta kerättyä palautetta. Oheinen teksti perustuu ko. raporttiin. **Katariina Laineen** lisäksi vetäjinä toimivat kesän 2012 korkeakouluharjoittelijat Anssi Voipio ja Pauliina Hyytiä sekä kirjaston siviilipalvelusmies Alekski Ahonen.

Vuoden 2012 mursustarttiprojektia voi luonnehtia onnistuneeksi. Opintojen alkuun sijoitettu napakka ja lyhyt kirjaston ja sen palvelujen esittely näyttäisi olevan perusteltua. Palautteissa ei tullut esille vakavia puutteita tai muutostarpeita. Keskimäärin starttia pidettiin hyvänä ja sopivan informatiivisena. Palautekyselyyn vastasi peräti 81 % koulutukseen osallistuneista (275).

Starttien sisältö ja ryhmät

- Mursustartti: 2 tutorryhmää / opetuskerta
- Koko: 12,5 mursua / ryhmä
- Kesto: noin 15 min
- Kieli: 59 % suomenkielinen
41 % englanninkielinen
- Yhteensä: 339 Aalto-yliopiston opiskelijaa
- Käynyt aiemmin tässä kirjastossa: 18 %

Mursustarttien ryhmäkoko ja sisältö pidettiin hyvin pitkälti edellisvuosien kaltaisena. Startissa esiteltiin kirjaston tiloja ja kokoelmia, kerrottiin kirjaston palveluista ja käytännöistä sekä opastettiin hyvin lyhyesti kirjaston verkkosivujen, Alli-tietokannan ja verkkokampuskirjaston käyttöä. Käytännöllisenä yksityiskohtana painotettiin kirjan oikean noutopaikan valitsemista Allissa. Startin lopuksi uusille opiskelijoille tehtiin tuttuun tapaan kirjasto-kortit.

Tiivistä ja hyödyllistä opetusta

Lähes kaikki osallistujat pitivät opetusta hyödyllisenä (97 %) ja kestoja sopivana (98 %).

Positiivista kirjallista palautetta antoi 73 % palautelomakkeen täyttäjistä. Edellisvuoden tapaan starttia luonnehdittiin mukavan tiiviiksi ja kompaktiksi paketiksi, jossa kerrottiin selvästi kaikkein oleellisimmat asiat kirjaston käyttöön liittyen. Ylivoimaisesti yleisin positiivinen palaute oli ”lyhyt ja ytimekäs”. Sisällön puolelta mainittiin hyödyllisiksi erityisesti verkkopalvelujen ja kurssikirjakokoelman esittely. Myös esittelijöitä ja kirjaston henkilökuntaa keuhuttiin miellyttäväksi ja ystävällisiksi. Useat mursut kiittelivät kirjastokorttien saamista. Kirjaston tiloja keuhuttiin hienoiksi, siisteiksi ja selkeiksi.

Negatiivista kirjallista palautetta tai kehitysehdotuksia antoi 13 % lomakkeen täyttäjistä. Osa mursuista koki verkkopalvelujen esittelyn liian pintapuoliseksi, ja olisi toivonut enemmän painotusta ja aikaa tähän. Kirjojen ja aineistojen hakujen tarkempaa ohjeistamista toivottiin. Muutama mainitsi toiveen kirjaston tilojen lähemmästä esittelystä kierroksen muodossa. Näistäkin palautteen antajista useimmat pitivät silti starttia sopivan pituisena, ja osa heistä myös kiitteli nimenomaan nopeutta.

Vaikuttaa hyödylliseltä paikalta, tullen vierailemaan usein

Sai tutorkin uutta tietoa!

Hyvä, napakka tietopläjäys

VALOKUVA ANNI HANEN

VALOKUVA ANNI HANEN

Harjoittelijana oman koulun kirjastossa: paljon muutakin kuin kirjojen lainausta

Kauppakorkeakoulun opiskelijat Pauliina Hyytiä ja Anssi Voipio olivat korkeakouluharjoittelijoina Töölön kampuskirjastossa 11.6. – 7.9.2012. Harjoittelukokemus avarsi heidän näkemystään kirjaston tehtävistä, joista he saivat projektitehtävässään tilaisuuden myös esittää omia tulevaisuuteen suuntautuvia ajatuksiaan.

Mitä olet opiskellut, monesko vuosikurssi on alkamassa?

Pauliina: Olen 21-vuotias kauppatieteiden opiskelija. Pääaineena luen johtamista ja sivuaineena taloustiedettä. Nyt syksyllä 2012 harjoittelun jälkeen on alkamassa kolmas vuosi opintoja Kaupiksessa.

Anssi: Pääaineeni on taloustiede, aloitan syksyllä kolmannen vuoden.

Miksi hait harjoittelupaikkaa Töölön kampuskirjastosta?

Anssi: Viime vuoden harjoittelija kehui paikkaa ja työ vaikutti mielenkiintoiselta ja mukavalta. Ajattelin samalla saavani apua sekä ideoita tulevan kandidaatintyön tekoon.

Pauliina: Löysin hakemuksen Aallon opiskelijoiden urasivustolta. Työ kuulosti monipuoliselta ja lisäksi ajattelin harjoittelusta olevan myös paljon hyötyä tulevaisuuden opintoja ajatellen.

Olitko käyttänyt kirjastoa opinnoissasi? Miten?

Pauliina: Vielä kahden ensimmäisen vuoden aikana en ole juurikaan tarvinnut kirjastoa. Muutamille kursseille olen lainannut kirjoja ja käyttänyt myös sähköisiä palveluita, esimerkiksi etsinyt tieteellisiä artikkeleita koulutöihin.

Anssi: Ennen töiden alkamista olin lähinnä vain lainannut kirjoja, mutta nyt on tullut tietysti opittua paljonkin mm. tiedonhausta ja kirjaston laajoista nettipalveluista. Niitä tulee varmasti käytettyä kandintutkielmasa.

Mitkä olivat työtehtäväsi harjoittelun aikana ja mitä mieltä olet niistä harjoittelun nyt lähestyessä loppuaan?

Anssi: Tehtäviin kuului asiakaspalvelu, uusien opiskelijoiden mursustarttin organisointi ja sisällöntuottaminen tietokantoihin.

Saimme myös tehtäväksi miettiä kirjaston tulevaisuutta ja nykyaikaan päivittämistä opiskelijanäkökulmasta. Tehtävät ovat olleet sopivan vaihtelevia ja niistä on oppinut monenlaisia asioita ihmissuhdetaidoista tietojärjestelmiin.

Pauliina: Työtehtäviin kuului peruskirjastotöitä eli esimerkiksi asiakaspalvelua ja hyllytystä. Lisäksi suunnittelimme ja pidimme uusille opiskelijoille esittelykierroksia kirjastossa, ns. mursustartit. Projektityönä pohdimme kirjaston tulevaisuutta täällä Töölön kampuksella.

Miten käsityksesi tästä kirjastosta tai kirjastoista yleensä ovat muuttuneet kesän aikana – jos ovat muuttuneet?

Pauliina: Ennen ajattelin kirjaston olevan paikka, josta lainataan kurssikirjat. Kesän aikana huomasin kuitenkin, että täältä saa myös paljon muunkinlaista tukea opiskeluihin.

Anssi: On tullut huomattua että kirjastoon kuuluu paljon muutakin kuin kirjojen lainausta! Internet-resurssien paljous ja laajuus yllätti. Kirjaston mukautuminen Aalto-aikaan on ollut mielenkiintoista seurattavaa.

Mitä muuttaisit kirjaston arkipäiväisessä toiminnassa, jos sinulla olisi valta?

Anssi: Nettisivut pitäisi saada päivitettyä yhteisiksi ja hyvin toimiviksi koko Aallon laajuisesti mahdollisimman pian. Kurssikirjavarauksiin voisi antaa lyhyemmän hakuajan, jotta kiertonopeus kasvaisi ja mahdollisimman moni saisi kirjan käsiinsä.

Pauliina: En ole huomannut mitään suurempia kehittämistarpeita. Pienenä asiana voisi mainita Voyager-järjestelmän jäykkyuden, kun välillä kirjat reissaavat turhaan Töölön ja Otaniemen välillä.

Miltä Aalto-yliopiston kirjasto (tai Aallon kirjastopalvelut kauppatieteiden opiskelijoille) voisivat näyttää 5 – 10 v aikajänteellä?

Pauliina: Uskon, että kirjaston palvelut tulevat kehittymään enemmän digitaaliseen suuntaan etenkin aineistojen osalta. Jatkossa opiskelijat voivat toivottavasti entistä enemmän hyödyntää kirjastoa myös työskentelytilana.

Anssi: Toivottavasti kirjasto saadaan vieläkin lähemmäksi opiskelijoiden arkea sijainnilisesti ja muutenkin. Miljööinä kirjasto on toivottavasti vielä vapaamuotoisempi kuin nyt. Arvelen, että erityisesti elektroniset palvelut tulevat kehittymään entisestään.

Miten syksy 2012 jatkuu opintojen parissa?

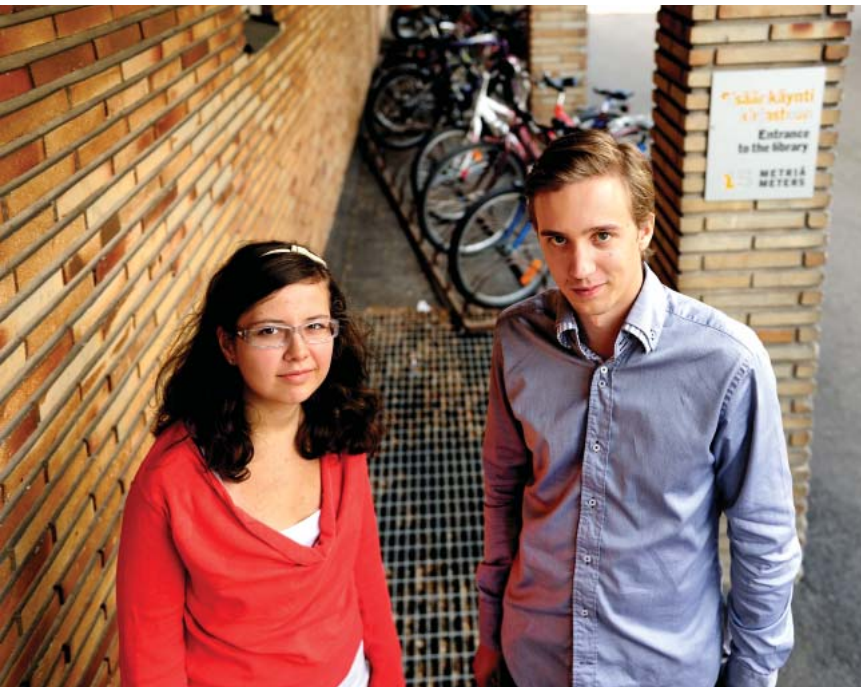
Anssi: Tarkoituksena on tehdä kandidaatintyö ja keskittyä vaihteeksi koulunkäyntiin ihan kunnolla armeijassa vietetyn viime lukuvuoden jälkeen. Olisi kiva saada kaverit opintopistemäärissä kiinni välivuoden jälkeen.

Pauliina: Syksyllä kirjoitan kanditutkielmani ja käyn muutamia kursseja. Lisäksi jatkan johtamisen ainejärjestön hallituksessa tapahtumavastaavana.

Mitkä ovat haaveesi opintojen jälkeen?

Pauliina: Löytää mielenkiintoinen ja innostava työ luultavasti henkilöstöjohtamiseen liittyvältä alalta.

Anssi: Kovin tarkkoja uratoiveita en ole ehtinyt miettiä, toisaalta haluan kokeilla useampaa alaa. Mukava työ ja riittävä palkka sekä innostavia persoonallisuuksia työkavereina – ne ainakin ovat perusedellytyksiä.

Aallon infotapahtumissa mukana

Kirjasto on tuonut palveluitaan aktiivisesti esille Aalto-yliopiston erilaisissa infotapahtumissa vuoden 2012 aikana. Uusille työntekijöille tarkoitetut Ota Aalto haltuun -perehdytystilaisuudet, Palvelu on POP -tapahtuma ja Aalto Science Day ovat tästä esimerkkejä. Ständeillä on ollut edustamassa muutama kirjaston työntekijä kulloiseenkin tilaisuuteen liittyvistä palvelutoiminnoista.

SgA:ssa oma klinikka

Vuoden 2013 alussa tammikuun 10.–11. päivinä pidettiin järjestyksessään toinen yliopiston Service goes Accessible -symposium: Aallon henkilökunnalle ja opiskelijoille tarkoitettu palvelujen käytettävyyteen ja saatavuuteen liittyvä symposium. Kirjasto oli aloituspäivänä näkyvissä omalla kilinikallaan teemalla Library Services at your fingertips – with any device. Kirjaston aktiiveja symposiumissa olivat mm. Eila Rämö ja Mari Aaltonen. Mari osallistui yhdessä Aallon IT-palvelujen kanssa viitteiden hallintatyökaluja käsitelleen workshopin vetämiseen aiheenaan Reference Management Tools: free vs. commercial.

Tietoa jaettiin e-aineistoista, linkittämisestä niihin, tiedonhankinnan oppaasta, Kysy tietoasiantuntijalta -palvelusta sekä kirjastokortin ja ResearchID:n hankkimisesta. Tarkempia tietoja viimeksi mainitusta on ohessa.

TUTKIJAN OMA ResearchID

varmistat omat julkaisusi
WoS-tietokannassa

ResearchID on henkilökohtainen profiili, joka auttaa ratkaisemaan julkaisujen tekijöiden tunnistamiseen liittyviä ongelmia. Sen avulla tutkija voi hakea, tarkastaa ja linkittää nimiinsä omat julkaisunsa Web of Science (ISI) -tietokannassa. Tunnisteella tutkija ja hänen julkaisu tuotantonsa kulkevat käsi kädessä. Kirjastokin pystyy yhä kattavammin ja tarkemmin kohdentamaan Aallon julkaisut oikeille henkilöille ja edelleen laitoksille. Research ID on tärkeä avain kunkin tutkijan julkaisu tuotannon tunnistamiseen.

1. Henkilökohtaisen ResearchID:n saat kirjautumalla osoitteessa: <http://www.researcherid.com/>
2. Tunnista omat julkaisusi Web of Science -tietokannassa ja linkitä ne ResearchID -profiiliisi.
3. Ilmoita kirjastolle ResearchID-tunnuksesi lähettämällä nimesi, laitoksesi ja ResearchID-tunnuksesi osoitteeseen tjt-team-lib@aalto.fi

LISÄTIETOA Web of Science -tietokannasta

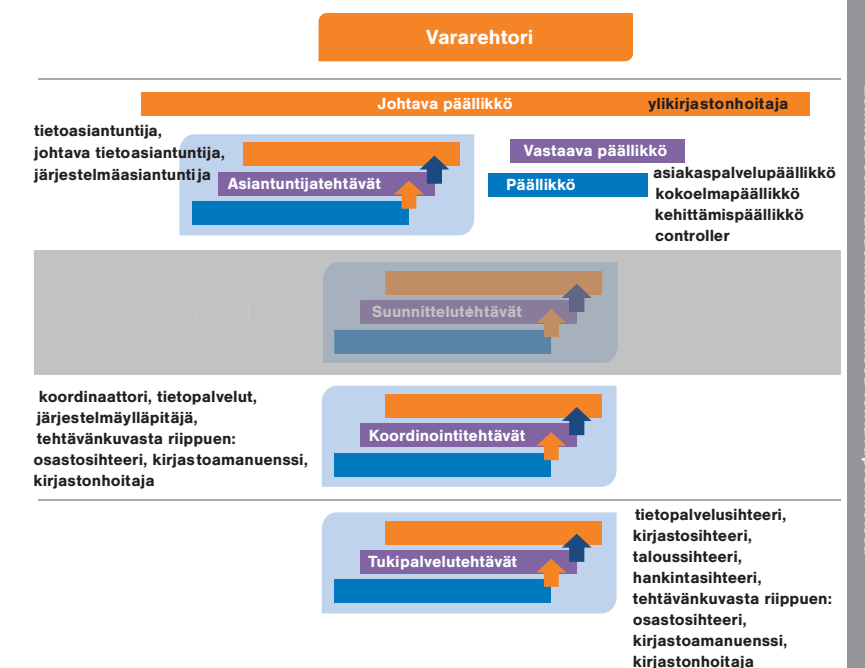
<http://lib.hse.fi/FI/help/webofscience.html>

Palvelu-urajärjestelmä kirjastoon

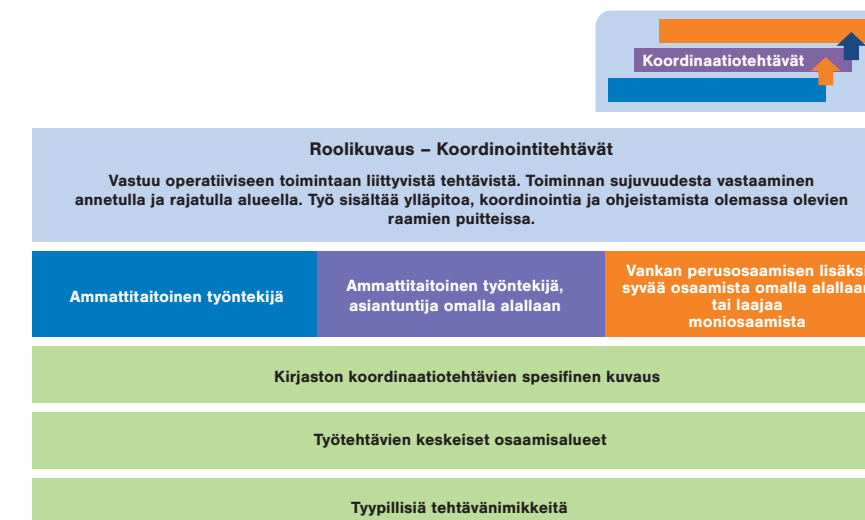
Aalto-yliopistossa on kehitetty tuki- ja palvelutehtävissä työskentelevien urajärjestelmiä yhtenä osana yliopiston henkilökunnan urajärjestelmien luomista. Kirjasto ja IT-palvelut ovat olleet edelläkävijöitä palvelu-urajärjestelmän kehittämisessä yksikölleen Aalto HR:n luoman yleismallin pohjalta. Kirjaston henkilöstöstä koottu viiden hengen työryhmä aloitti palvelu-uramallin suunnittelun syksyllä 2011 yhdessä henkilöstöpäällikkö Minna Tevän kanssa. Suunnittelua jatkettiin vuonna 2012 HR-koordinaattori Sanna Ahlbomin johdolla.

Kirjaston malli palvelu-urajärjestelmästä valmistui alkuvuoden 2012 aikana. Kirjastossa on käytössä tukipalvelu-, koordinointi-, asiantuntija- ja päällikkötehtäväprofiilit (kuva 1).

Kuva 1. Kirjaston palvelu-urajärjestelmä

Kuva 2.

Esimiesrooli mahdollinen kaikissa tehtäväprofiileissa

Kuva 3.

Kirjaston koordinoititehtävien spesifinen kuvaus

Kirjaston ammattitehtäviä. Osavastuita tehtäväkokonaisuuksista sekä niiden suunnittelusta ja koordinoinnista.

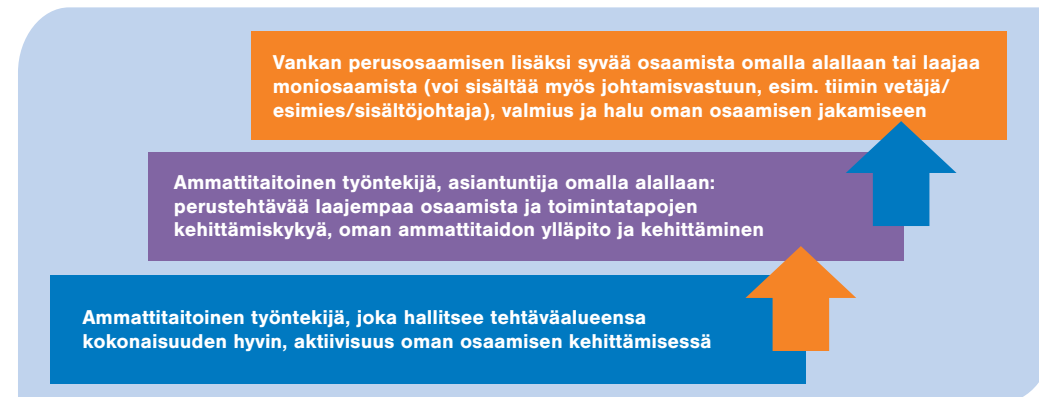
- asiakaspalvelu
- aineistojen hankinta (ei valintapäätöksiä)
- tilausten saapumisvalvonta ja reklamointi
- aineiston luettelointi; painetut ja elektroniset aineistot
- aineistovälitys; muualta (myös ulkomailta) tehtävät
- kaukopalvelutilaukset
- tietokantatuotanto (viitteiden tallentaminen)
- IT ylläpito ja -koordinointi
- taloushallinto- ja HR -tehtäviä
- mahdollinen tiiminvetovastuu

Johtoryhmä ja koko muu henkilökunta on osallistunut ja on voinut vaikuttaa eri vaiheissa järjestelmän luomiseen. Kevään 2012 kehityskeskustelujen yhteydessä henkilöstön nykyiset tehtäväkuvat asemoi- tiin tehtäväkuvaa vastaavalle tehtäväprofiilille. Sama- aikaisesti kirjastossa toteutettiin myös kirjaston nimikkeistöä yhdenmukaistava nimikeuudistus.

Palvelu-uramallin työstämistä jatkettiin syksyllä 2012 määrittelemällä eri tehtäväprofileihin kuuluvia strategisia osaamistarpeita eri toiminnoissa. Jatkossa on tarkoitus vielä napakoittaa osaamistarpeiden mää- rittelyä ja ryhmittelyä. Myöhemmin on lisäksi tavoitteena edetä henkilöstön osaamistasojen määrittelyyn tehtäväprofiilien sisällä (kuva 5.) Tähän liittyvä aikataulu on vielä avoinna. Kirjastossa halutaan nyt seurata miten muut palveluyksiköt etenevät omassa palvelu-urajärjestelmätyössään.

Palvelu-urajärjestelmän vaiheet

Palvelu-urajärjestelmä perustuu tehtäväprofileille, joissa kaikissa on kolme kehitysvaihetta. Siirtyminen kehitysvaiheesta toiselle riippuu työn tuloksista sekä osaamisen ja kokemuksen kasvamisesta.

Kuva 5. Tehtäväprofiilien kolme osaamisentasoa

Kehittyminen yhden tehtäväprofiilin sisällä ammattitaitoisesta työntekijästä alansa syväosaajaksi tai laaja- alaiseksi moniosaajaksi (sekä mahdollisesti esimiestehtäviin) on ensisijainen urakehityksen muoto Aallon palvelu-urajärjestelmässä.

Kuva 4.

Koordinoititehtävien keskeiset osaamisalueet

- asiakaspalvelutaidot
- suullinen ja kirjallinen suomen, englannin (ja ruotsin) kielen taito
- IT taidot
- kirjastoammatillinen osaaminen
- IT teknologia osaaminen
- tiimin veto- ja esimiestaidot
- organisointi- ja yhteistyötaidot

Tehtävien edellyttämä osaaminen perustuu tyypillisesti joko kirjasto- ja tietopalvelualan ammattikoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen tai muuhun ammattikoulutukseen sekä työ- kokemukseen kirjasto- ja tietopalvelualalta. Opistokoulutus, kirjastoalan AMK -koulutus

Tyypillisiä tehtävänimikkeitä

- koordinaattori, kirjasto- ja tietopalvelut, projektisuunnittelija, järjestelmäylläpitäjä
- tehtäväkuvasta riippuen: osastosihteeri, kirjastoamanuenssi, kirjastonhoitaja, suunnittelija

Kirjaston palvelu-urajärjestelmää esiteltiin posterilla IFLA-konferenssissa elokuussa 2012, missä se herät- ti koti- ja ulkomaisten kollegoiden kiinnostuksen. Posterin toteuttivat Irma Pasanen ja Saija Nieminen sekä Aallon HR-palveluista Mari Svahn.

PALVELUORGANISAATION HENKILÖKUNNAN URAJÄRJESTELMÄ AALTO-YLIOPISTOSSA

Palvelu-urajärjestelmä on tarkoitettu tutkimuksen ja opetuksen sekä akateemisen johtamisen tuki- ja palvelutehtävissä työskenteleville ja se kattaa urapolun kokonaisuudessaan perustehtä- vistä asiantuntija- ja palveluyksiköiden johtamistehtäviin asti. Järjestelmä perustuu tehtäväpro- fiileille/rooleille, joissa kaikissa on kolme kehitysvaihetta. Siirtyminen kehitysvaiheesta toiselle riippuu työn tuloksista sekä osaamisen ja kokemuksen kasvamisesta. Kehittyminen yhden tehtä- väprofiilin/roolin sisällä ammattitaitoisesta työntekijästä alansa syväosaajaksi tai laaja-alaisek- si moniosaajaksi (sekä mahdollisesti esimiestehtäviin) on ensisijainen urakehityksen muoto Aallon palvelu-urajärjestelmissä.

Asiakaspalvelukokemus näkyi kirjaston tuloksissa: yliopiston palvelukysely 2012

Aalto-yliopisto toteutti alkukeväällä 2012 ensimmäistä kertaa henkilöstölleen asiakastyytyväisyyskyselyn yliopiston sisäisistä palveluista. Siihen vastasi noin 650 henkilöstön jäsentä. Vastaajilta kerättiin myös avointa palautetta ja kehittämideoita. Säännöllisesti toteutettava kysely auttaa jatkossakin kehittämään yliopiston palveluyksiköiden toimintaa.

Vastaajilla oli mahdollisuus kohdentaa palautteensa toivomalleen palvelulle. Kirjaston osalta kyselyyn vastasi 267 henkilöä. Kirjasto hyödyntää saamiaan sanallisia palautteita mm. kampuussuunnittelussa. Tulosten perusteella asiakkaat ovat kokeneet saaneensa hyvää palvelua kirjastossa.

Tulokset Aallon palvelukokonaisuudessa olivat erittäin hyvät:

yleistyytyväisyys kirjasto- ja tietopalveluihin	4,63	
kirjasto- ja tietopalveluiden saavutettavuus	4,65	
kirjasto- ja tietopalveluiden laadukkuus	4,64	
palveluasenne	4,86	
kyky kommunikoida asiakkaan kanssa	4,62	
kirjastotilojen toimivuus	4,24	
kirjastopalveluiden tuki tutkimukselle ja opetukselle	4,49	
tiedonhaun koulutuspalvelut	4,27	
palveluviestinnän toimivuus	4,19	
yhteensä keskiarvo	4,51	

Arvosteluasteikko

1 = huono, 2 = välttävä, 3 = tyydyttävä,
4 = hyvä, 5 = kiitettävä, 6 = erinomainen

Aalto-yliopiston kirjasto

<http://lib.aalto.fi>

Kampuskirjastot

Arabian kampuskirjasto

Postiosoite:

PL 31000

00076 AALTO

Käyntiosoite:

Hämeentie 135 A, Helsinki

Asiakaspalvelun puhelinnumero:

050 406 6916

Asiakaspalvelun sähköposti:

kirjasto-arabia@aalto.fi

Otaniemen kampuskirjasto

Postiosoite:

PL 17000

00076 AALTO

Käyntiosoite:

Otaniementie 9, Espoo

Asiakaspalvelun puhelinnumero:

050 316 1011

Asiakaspalvelun sähköposti:

kirjasto-otaniemi@aalto.fi

Töölön kampuskirjasto

Postiosoite:

PL 21270

00076 AALTO

Käyntiosoite:

Mechelininkatu 3 D, Helsinki

Asiakaspalvelun puhelinnumero:

040 353 8032

Asiakaspalvelun sähköposti:

kirjasto-toolo@aalto.fi